

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

PSIKOLOGIA
FAKULTATEA
FACULTAD
DE PSICOLOGÍA

OSASUN PSIKOLOGIA OROKORRA MASTERRA

2021/2022

AURKIBIDEA

1. MASTERREKO BATZORDE AKADEMIKOA.....	4
2. GAITASUNAK.....	4
3. IKASKETA-PLANA.....	5
4. IRAKASGAIK: GAIK, BIBLIOGRAFIA, ALDIZKARIAK, INTERNETEKO HELBIDEAK, IKERKUNTZA EDO ESKU HARTZEKO ILDOAK	12
Osasuneko Psikologo Orokorraren jarduera profesionala	12
Ebidentzian oinarritutako psikologia metodoak.....	15
Psikopatologiaren aurrerapenak	18
Psikologia eta osasun ebaluazioaren aurrerapenak.....	21
Osasuna sustatzea eta gaixotasunaren prebentzioa	25
Ebidentzian oinarritutako tratamendu psikologikoak.....	28
Esku-hartzea familia arloan	31
Indarkeria eta biktimizazio egoeretako esku-hartzea	34
Haur eta gazteen ebaluazioa eta esku-hartzea.....	38
Zahartzoaren ebaluazioa eta esku-hartzea	41
Nuevos desarrollos en PGS I. Intervención en crisis humanitarias, colectivas y personales.....	44
Nuevos desarrollos en PGS II. Evaluación y Rehabilitación Neuropsicológica	47
Masterreko irakasleen ikerketa lerroak.....	50
Kanpoko praktikak.....	53
Master amaierako lana.....	57
5.AZTERKETA-EGUTEGIA 1. DEIALDIA	61
6.IRAKASLEAK.....	63

1. MASTERREKO BATZORDE AKADEMIKOA

Kargua	Izena	Telefonoa	E-maila
Presidentzia	Sistiaga, Andone	943 018382	andone.sistiaga@ehu.eus
Batzordekidea	Maiz, Edurne	943 018321	edurne.maiz@ehu.eus
Batzordekidea	Etxeberria, Igone	943 018950	igone.etxeberria@ehu.eus

Idazkaritza: Lola Pérez 943 015899 / psikologia.fak.opomasterra@ehu.eus

Psikologia Fakultatea. Tolosa Hiribidea 70 / 20018 Donostia.

<https://www.ehu.eus/eu/web/psikologia-fakultatea/>

<https://www.ehu.eus/eu/web/master/osasun-psikologia-orokorreko-masterra>

2. GAITASUNAK

- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Enpresa bat osatzeko, abiarazteko eta kudeatzeko ezinbestekoak diren jarduerak ezagutu, baita forma juridikoak eta haiei atxikiriko lege-, kontabilitate- eta zerga-betebeharrak ere.
- Espainiako osasun-esparruan indarrean dagoen arautegia ezagutu.
- Giza portaeraren eta osasun-arazoekin lotutako faktore psikologikoen ebaluazio psikologikoaren prozesua planifikatu, gauzatu eta, hala behar duenean, ikuskatu, haien ebaluazioa zehaztu ahal izateko.
- Giza portaeraren izaera psikologikoa eta hartan eragina izan dezaketen gizarte- eta biologia-faktoreak ongi ezagutu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Ikerketaren esparruko lan-hipotesiak egin, eta informazioa kritikoki jaso eta baloratu, arazoak konpontzeko, metodo zientifikoa aplikaturik.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabili laneko egitekoetan.
- Jarduera profesionalean bioetikaren oinarriak eta gogoeta egiteko metodoa aplikatu, eta osasun-arloko profesional gisa jardun, osasun-arloko lanbideak arautzeko azaroaren 21eko 44/2003 Legean xedatutakoari jarraiki.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alar anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Kritikoki aztertu eta informazio klinikoaren iturriak erabili.
- Lana kalitatearen eta etengabeko hobekuntzaren ikuspuntutik garatu, lan profesional arduratsua izateko behar-beharrezkoa den autokritika egiteko gaitasunarekin.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak eta biologikoak ongi ezagutu, bereziki buru-osasunarekin zerikusia dutenak.

- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak ongi ezagutu.
- Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratorzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Osasun-arloko langileen betebeharrak eta erantzukizunak ezagutu, gaixoen datu pertsonalen babesari eta informazioaren isilpekotasunari dagokienez.
- Osasun-arloko psikologo nagusiaren jardun-esparrua ezagutu eta dagokion profesional espezialistarengana bidaltzen jakin.
- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoekin, familiekin eta erizainekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.

Oharra: Irakasgai bakoitzaren gaitasun zehatzak masterreko web orrian topa daitezke:
<http://www.ehu.es/es/web/masterpsicologiageneralsanitaria/aurkezpena>

3. IKASKETA PLANA

Ikasleek 90 kreditu dituzte: horietatik 45 nahitaezko irakasgaietara dagozkie; 3, hautazko irakasgaietara; 30, kanpoko praktikei; eta 12, Master Amaierako Lanari (MAL).

Bai nahitaezko irakasgaietara bai hautazkoek aurrez aurreko eskola magistralak eta ikasgelako praktikak dituzte. Gainera, hainbat prestakuntza-jardura proposatzen dira: azalpenezko eskolak, txosten-idazketa, irakurketak, baliabideen maneia, proiektuen aurkezpena eta defentsa, kasu praktikoen ebazpena eta talde-lana.

Kanpoko praktikak erakunde publikoetan edo pribatuetan egingo dira.

Master Amaierako Lana masterrean landutako irakasgaietatik hartutako edozein gairi buruzko lan zientifiko bat izango da, ikasitakoa agerian utziko duen lan bat egin, aurkeztu eta defendatzea. Osasun orokorra hobetzea helburu duen prebentzio eta interbentzio psikologiko eta psikosozialeko jarduerari lotutako gaitasun profesionala eta/edo ikerketa-gaitasuna erakutsi behar da.

OINARRIZKO MODULUA

❖ Osasuneko Psikologo Orokorraren jarduera profesionala. 3 ECTS	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Psikologia Klinikoa eta Osasun Psikologia Orokorra: jardun-esparruen mugatzea.	Karmele Salaberria	Izaskun Marañón	0,5
2. Psikologia, medikuntza orokorra, psikiatria, erizaintza eta gizarte lanaren alorretako profesionalen jardun-esparruen mugatzea.			0,5
3. Etika, bioetika eta deontologia profesionala. Erantzukizun zibila eta penala jarduera profesionalean.	María Jesús Marcos Oscar Díaz Mónica Gallo	Izaskun Marañón Izaskun Marañón Irati Aizpurua	0,8 0,4 0,4
4. Osasun profesional gisa jardutea (osasun lanbideak antolatzeaz azaroaren 21eko 44/2003 Legea).	Mónica Gallo	Irati Aizpurua	0,1
5. Enpresen forma juridikoak. Lege, kontabilitate eta zerga izaerako betebeharrak.			0,3

❖ Ebidentzian oinarritutako psikologia metodoak. 3 ECTS	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Esku-hartze programen (tratamendua eta prebentzioa) oinarri zientifikoak eta ebidentzian oinarritutako jardun profesionalaren oinarri zientifikoak: Hipotesi zientifikoaren formulazioa, meta-azterketak, ikuskatze sistematikoa, saio klinikoak, diseinu kuasi-esperimentalak eta abar.	Arantxa Gorostiaga	Nerea Lertxundi	1
2. Hautatzeko irizpide zientifikoak eta ebidentzian oinarritutako programen dokumentazio iturriak.	Arantxa Gorostiaga	Arantxa Gorostiaga	1
3. Ebidentzian oinarritutako esku-hartze programak (tratamendua eta prebentzioa) ezartzeko estandar metodologikoak (eska daitezkeen prozedurak).	Arantxa Gorostiaga (0,6) Anabel Vergara (0,4)	Arantxa Gorostiaga Nerea Lertxundi	0,5 0,5

MODULU ESPEZIFIKOA

❖ Psikopatologiaren aurrerapenak. 5 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Egokitzeko nahasteak.	Patricia Insúa	Izaskun Marañón	1
2. Adikzio kimikoak eta psikologikoak.			1
3. Elikadura nahasteak.	Iñigo Ochoa de Alda	Izaskun Marañón	1
4. Nortasun nahasteak.		Joxe Martin Amenabar	1
5. Egoeran animikoaren eta antsietate nahasteak.	Izaskun Marañón	Izaskun Marañón	1

❖ Psikologia eta osasun ebaluazioaren aurrerapenak. 5 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Garapen berriak ebaluazio psikologikoan eta osasunaren ebaluazioan: "screening" eta norberaren diagnosi-txostenak, elkarrizketa egituratuak, ebaluazio psikopatologikorako tresnak.	Igone Etxeberria	Itziar Alonso	1,2
2. Ebaluazio psikologikoa eta gaixotasun fisikoa		Garikoitz Beitia	1
3. Auzitegiko ebaluazio psikologikoa.	Oscar Díaz	Aitor Murillo	0,8
4. Kasuen azterketa eta txostenak egitea.	Igone Etxeberria Itziar Alonso	Itziar Alonso	2

❖ Osasuna sustatzea eta gaixotasunaren prebentzioa. 5 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Osasunerako hezkuntza programak.	Darío Páez	Eduarne Maiz	0,5
2. Ohitura ez osasungarrii (tabakismoa, alkoholismoa eta drogak, gizentasuna, eta abar) aurrea hartzeko programak.	Eneko Sansinenea		1,5
3. Emozio positiboak edukitzeko eta auto-estimua hobetzeko programak eta pentsamendu eta emozio negatiboak kudeatzeko programak.	José Ignacio Pérez	José Ignacio Pérez	1,5
4. Gizarte trebetasunetan, komunikazioan, bulkadei aurre egiteko eta kontrolatzeko estrategietan trebatzeko programak.			1,5

❖ Ebidentzian oinarritutako tratamendu psikologikoak. 6 ECTS	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Tratamendu psikologikoak. Aldez aurretiko arazoak.	Alex Muela	Alex Muela	0,4
2. Buru osasunaren eremuan enpirikoki balioztatutako tratamenduak			2
3. Osasun fisikoaren hobekuntzarako esku hartze psikologikoa	Iñaki Badiola (Oncológico) Naiara Mimentza (Aita Menni) Xabier Arrazola (Hospital Donostia)	-----	0,4
			0,4
			0,4
4. Prozesu terapeutikoa Psikologia klinikoan	Karmele Salaberria	Karmele Salaberria	1,2
5. Ebidentzian oinarrituriko esku-hartzeak osasun mentalean: aplikazio zehatzak			1,2

❖ Esku-hartzea familia arloan. 5 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Gurasotasun positiboari buruzko programak eta babesteko faktoreen garapena.	Enrique Arranz	Joana Acha (0,8)	1,2
		Mirian Gallarín (0,4)	
2. Bikote arteko gatazketan esku-hartzeko programak eta familia bitartekaritza eta orientazioa.	Iñigo Ochoa	Mirian Gallarín	1,4
3. Haurren beharrezanean erantzuteko arazo larriak dituzten familiei laguntza psikologikoa emateko programak.	Iñasi Arruabarrena	Mirian Gallarín	1,2
4. Osasun mentala duen pertsonaren familiarrei laguntza psikologikoa emateko programak.	Iker Arrizabalaga (AGIFES)	Iker Arrizabalaga (AGIFES)	0,8
5. Saio klinikoak: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.	Enrique Arranz	Mirian Gallarín	0,4

❖ Indarkeria eta biktimizazio egoeretako esku-hartzea. 4 ECTS	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Bikoteen arteko indarkeriaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua (IPV).	Belén Sarasua (ZUTITU)	Alazne Aizpitarte	0,5
	Irene Zubizarreta (ZUTITU)		0,5
2. Ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendu psikologikoa sexu erasoetan eta hurrekiko sexu abusuetan.	Iñasi Arruabarrena	Irune Corres	1
3. Berdinen arteko bortizkeriaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua.	Manu Machimbarrena	Manu Machimbarrena	1,6
4. Saio klinikoak: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.			0,4

❖ Haur eta gazteen ebaluazioa eta esku-hartzea. 5 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Haur eta nerabeen klinika: Ebaluaketa eta tratamenduan gerturatze berriak	Bárbara Torres	Andone Sistiaga	0,4
2. Haurren nahasteen tratamendua			0,8
3. Nerabeen nahasteen interbentzioa Haur eta nerabeen klinika: Ebaluaketa eta tratamenduan gerturatze berriak		Goretti Soroa	1,1
4. Saio klinikoa: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.	Goretti Soroa	Andone Sistiaga	1,1
			0,4

❖ Zahartzoaren ebaluazioa eta esku-hartzea. 4 ECTS.	Irakaslea (01)	Irakaslea (31)	Kreditoak
1. Osasuna eta zahartzea. Bizi kalitatea zahartzaroan. Erretiroari eta afektibotasun galerei aurre egitea.	Javier Yanguas (Fundación La Caixa)	Javier Yanguas (Fundación La Caixa)	0,4
	Izarne Lizaso	Izarne Lizaso	0,2
2. Zaharren emozioen nahasteen ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua.	Izarne Lizaso	Izarne Lizaso	1
3. Zaharren narriadura kognitiboaren ebaluazioa, prebentzioa eta esku-hartze goiztiarra.	Igone Etxeberria	Igone Etxeberria	1
4. Esku-hartze psikologikoen programak (tratamendua eta prebentzioa) zaintzaileekin.	Igone Etxeberria	Igone Etxeberria	1
5. Saio klinikoak: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.	Nerea Galdona	Nerea Galdona	0,4

MODULU HAUTAZKO**Garapen berriak Osasun Psikologia Orokorrean. 3 ECTS**

Hautazko irakasgaia. Edukiak aldaketak izan ditzake denborarekin. Masterreko Batzorde Akademikoak aukeratuko ditu edukiak dauden gizarte eskaerak, Fakultateko adituak eta Masterraren irakaskuntzan parte har lezaketen kanpoko adituak kontuan izanik. Hautazkoak gaztelaniaz bakarrik ematen dira.

❖ Nuevos desarrollos en PGS I. Intervención en crisis humanitarias, colectivas y personales 3 ECTS.	Profesor/a (01)	Créditos
1. Organización del Apoyo Psicológico con múltiples víctimas y desastres	César San Juan	2
2. Reacciones habituales ante situaciones críticas o catástroficas		
3. Habilidades, técnicas y estrategias para el apoyo psicológico inmediato.		
4. Intervención en Situaciones específicas de Crisis y Colectivos Vulnerables: El caso de los refugiados de guerra		
5. El proceso de duelo	Patxi Izagirre (Consulta)	1
6. Intervención terapéutica en el proceso de duelo		

❖ Nuevos desarrollos en PGS II. Evaluación y Rehabilitación Neuropsicológica 3 ECTS.	Profesor/a (01)	Créditos
1. Introducción a la Neuropsicología: el papel del neuropsicólogo clínico	Ainara Andiarrena	0,2
2. Técnicas de Evaluación Neuropsicológica	Oscar Vegas	1
3. Técnicas de Rehabilitación Neuropsicológica	Ainara Andiarrena	1,8

4. IRAKASGAIK: GAI ZERRENDA BIBLIOGRAFIA, ALDIZKARIAK, INTERNETeko HELBIDEAK, IKERKETA ETA ESKU-HARTZE ILDOAK

IRAKASKUNTZA-GIDA 2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503882 - Osasuneko Psikologo Orokorren Jarduera Profesionala

ECTS kredituak: 3

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Psikologo klinikoarekin eta osasunaren arloko bestelako profesionalekin lotuta, Osasuneko Psikologo Orokorren jardunbide- eta funtzio-arloak mugatzen dira. Printzipio etikoak eta deontologia profesionala. Enpresen forma juridikoak eta lege-, kontabilitate- eta zerga-betebeharrak.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Jarduera profesionalean bioetikaren oinarriak eta gogoeta egiteko metodoa aplikatu, eta osasun-arloko profesional gisa jardun, osasun-arloko lanbideak arautzeko azaroaren 21eko 44/2003 Legean xedatutakoari jarraiki.
- Osasun-arloko psikologo nagusiaren jardun-esparrua ezagutu eta dagokion profesional espezialistarengana bidaltzen jakin.
- Osasun-arloko langileen betebeharrak eta erantzukizunak ezagutu, gaixoen datu pertsonalen babesari eta informazioaren isilpeketasunari dagokienez.
- Enpresa bat osatzeko, abiarazteko eta kudeatzeko ezinbestekoak diren jarduerak ezagutu, baita forma juridikoak eta haiei atxikiriko lege-, kontabilitate- eta zerga-betebeharrak ere.
- Espainiako osasun-esparruan indarrean dagoen arautegia ezagutu.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Osasunaren psikologo orokorraren funtzioak ezagutu
- Ogibidea erregulatzen duten araudiak eta aplikazio arloak ezagutu Etika eta deontologia ezagutu
- Ezagutzak kasu praktikoetan aplikatu

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- Gaia. Psikologia Klinikoa eta Osasuneko Psikologia Orokorra: jardueraeremuaren mugaketa
- Gaia. Psikologo, mediku orokor, psikiatra, erizain eta langile sozialen jarduera eremuen mugaketa
- Gaia. Osasunaren arloko profesionalaren jarduera (Ley 44/2003, de 21 de noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias).
- Gaia. Etika, bioetika eta deontologia profesionala. Lan jardueraren erantzukizun zibil eta legala
- Gaia. Erantzukizun zibil eta penala lan jardueran

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	9	100 %
Azalpenezko eskolak	9	100 %
Estudio individual	11,2	0 %
Irakurketak	11,2	0 %
Talde-lana	11,3	0 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	11,3	0 %
Kasu praktikoaren ebazpena	12	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	9		21						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	13,5		31,5						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNekoAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	0 %	100 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Irakasgai honetan ebaluaketa galdera motzeko azterketa baten bitartez izango da.

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk).

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Carrobbles, J.A. (2012). Psicólogo Clínico y/o psicólogo general sanitario. Behavioral Psychology / Psicología Conductual, Vol. 20, Nº 2, 449-470.

Casado, R. y cols. La psicología clínica en Osakidetza. (2010). Norte de salud mental, vol. VIII, nº 37: 112-122.

Duro Martínez, J. C. (2004). Apuntes históricos: la psicología como profesión sanitaria. Infocop, número extraordinario, 7-13.

Echeburúa, E. Salaberría, K. de Corral, P. y Cruz-Sáez, M. (2012). Funciones y ámbitos de actuación del psicólogo clínico y del psicólogo general sanitario: Una primera reflexión. Behavioral Psychology / Psicología Conductual, 20 (2), 423-435

Remor, E., Arranz, P., y Ulla, S. (Eds.). (2003). El psicólogo en el ámbito hospitalario. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Rizo, R. (2012). El psicólogo como profesional sanitario: La letra pequeña. Papeles del Psicólogo, 33(2), 109-115.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Chamarro, A. (Coord.) (2007) Ética del Psicólogo. Barcelona UOC.
<http://books.google.es/books?id=MM2Gro2Q1WsC&printsec=frontcover&dq=%C3%89tica+del+Psic%C3%B3logo&hl=es&sa=X&ei=47qxUYPrLuOX7Qb3roCwAg&ved=0CDsQ6AEwAA>
 Colegio Oficial de Psicólogos de Madrid (2011) Ética y Deontología en la práctica psicológica.
<http://www.copmadrid.org/webcopm/recursos/guiaeticaydeontologia.pdf>
 Comisión Deontológica Estatal del COP (2004) Ética y deontología para psicólogos. <http://www.cop.es/pdf/etica.pdf>
 Asociación Española de Neuropsiquiatría-Profesionales de Salud Mental (AEN) (2008). El ejercicio profesional del Psicólogo Clínico en el Sistema Nacional de Salud. <http://www.aen.es/web/docs/infoGTPC.pdf>.
 Asociación Española de Psicología Clínica y Psicopatología (AEPCLP). (2005). Informe sobre el reconocimiento del Título de Licenciado en Psicología como profesión sanitaria. Revista de Psicopatología y Psicología Clínica, 10, (3). 221-240.
 Santiago, C., Sánchez, A., Torres M.A., (2008). El ejercicio profesional del Psicólogo Clínico en el Sistema Nacional de Salud. Cuaderno Técnico nº9. Asociación Española de Neuropsiquiatría-Profesionales de Salud Mental.

www.aen.es/web/docs/CTecnicos9.pdf

BOE de 22 de noviembre: Ley 44/2003 de ordenación de las profesiones sanitarias

BOE de 5 de octubre de 2005: Ley 33/2011, General de Salud Pública

Ezequiel Emanuel. ¿Qué hace que la investigación clínica sea ética? Siete requisitos éticos

Informe Belmont. (1978). Principios éticos y orientaciones para la protección de sujetos humanos en la experimentación - Septiembre.

Simón, P. (2006). Diez mitos en torno al consentimiento informado. An. Sist. Sanit. Navar. (Supl. 3):29-40.

CUADERNOS CEID: Aseguramiento del daño, El consentimiento informado en la investigación universitaria con seres humanos, Estudiantes de la UPV/EHU como sujetos de investigación y Periodos de conservación de datos personales en investigación biomédica

Ley de Investigación Biomédica (14/2007)

Gehiago sakontzeko bibliografia

DECRETO 247/2001, de 23 de octubre, por el que se constituyen, por segregación, los Colegios Oficiales de Psicólogos de Alava, Bizkaia y Gipuzkoa

<http://www.lehendakaritza.ejgv.euskadi.net/r48-bopv2/es/bopv2/datos/2001/11/0106136a.pdf>

Estatutos del Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos <http://www.cop.es/pdf/Estatutos-Consejo-General-COP.pdf>

LEY 18/1997, de 21 de noviembre, de ejercicio de profesiones tituladas y de colegios y consejos profesionales.

<http://www.euskadi.net/bopv2/datos/1997/12/9706159a.pdf>

LEY 41/2002, de 14 de noviembre, básica reguladora de la autonomía del paciente y de derechos y obligaciones en materia de información y documentación clínica.

<http://www.boe.es/boe/dias/2002/11/15/pdfs/A40126-40132.pdf>

LEY 44/2003, de 21 de noviembre, de ordenación de las profesiones sanitarias.

<http://www.boe.es/boe/dias/2003/11/22/pdfs/A41442-41458.pdf>

Fuertes, J.C., Cabrera, J., Serrano, A. (2006). Esquemas en Ciencias Forenses y Derecho Sanitario. Madrid: Arán.

Godino, J. (2009). Manual de derecho básico para profesionales sanitarios. Madrid: Arán.

Gómez, M.C. (2008). La responsabilidad penal del médico. Valencia: Tiran Lo Blanch.

Belloch, A. y Olabarría, B. (1993). "El modelo biopsicosocial: un marco de referencia necesario para el psicólogo clínico". Clínica y Salud, 4, (2), 181-190.

Salvador Sánchez, I. (coord.) (2005). El observatorio de Salud Mental: Análisis de los recursos de Salud Mental en España. Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatría, 93. <http://www.aen.es/web/docs/RevAEN93.pdf>

Aldizkariak

Clínica y salud/ Clinical and Health, Colegio Oficial de Psicólogos

Revista Iberoamericana de psicología y salud

International Journal of Clinical Health Psychology

Anuario de Psicología Clínica y de la Salud

Health Psychology

Revista de la Psicología de la Salud

British Journal of Health Psychology

Journal of Health Psychology

Psychology, Health & Medicine.

Interneteko helbide interesgarriak

Consejo General de la Psicología de España. <http://www.cop.es/>

Colegio Oficial de Psicólogos de Araba <http://www.cop-alava.org/>

Colegio Oficial de Psicólogos de Bizkaia. <http://www.copbizkaia.org/castellano/index.php>

Colegio Oficial de Psicólogos de Gipuzkoa <http://www.copgipuzkoa.com/>

IRAKASKUNTZA-GIDA 2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503883 - Ebidentzian Oinarritutako Psikologia Metodoak

ECTS kredituak: 3

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Esku hartzeko programen eta ebidentzian oinarritutako jarduera profesionalaren oinarri zientifikoak. Dokumentazio-iturriak eta estandar metodologikoak aukeratzeko irizpide zientifikoak, ebidentzian oinarritutako esku-hartze programak ezartzeko.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Kritikoki aztertu eta informazio klinikoaren iturriak erabili.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabili laneko egitekoetan.
- Ikerketaren esparruko lan-hipotesiak egin, eta informazioa kritikoki jaso eta baloratu, arazoak konpontzeko, metodo zientifikoa aplikaturik.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Aurkeztutako kasu klinikoaren izaera analizatu
- Datu-baseak eta informazio klinikoaren iturriak kontsultatu
- Nahaste baterako erabilitako tratamenduak eta haien ebidentzia mailak aurkitu eta konparatu
- Kasu kliniko batentzat tratamendu egokia hautatu
- Tratamendu zehatz batentzat ebidentzia izan daitezkeen artikuluko zientifikoak zein diren erabaki
- Artikulu zientifikoaren baliozkotasun ebidentziak aztertu
- Kasu kliniko baten analisiaren ondorioak idatzi eta defendatu
- Ikerketa helburu baten aurrean erabili beharreko analisi estatistiko prozedurak erabaki eta exekutatu
- Analisi estatistiko ezberdinen emaitzak interpretatu
- Egindako analisisietatik eratorritako ondorioak atera

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- 1 Gaia. Ebidentzian oinarritutako programak hautatzeko irizpide zientifikoak eta dokumentazio iturri nagusiak
- 2 Gaia. Ebidentzian oinarritutako esku-hartze programen (tratamendua eta prebentzioa) eta praktika profesionalaren oinarri zientifikoak
- 3 Gaia. Ebidentzian oinarritutako esku-hartze programak (tratamendua eta prebentzioa) ezartzeko estandar metodologikoak

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Ordenagailuko praktikak	5,1	100 %
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	6	100 %
Azalpenezko eskolak	9	100 %
Kasu praktikoen ebazpena	9,9	100 %
Estudio individual	11,2	0 %
Irakurketak	11,2	0 %
Talde-lana	11,3	0 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	11,3	0 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	9		21						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	13,5		31,5						

Legenda: M: Magistrala

GL: Laborategiko p.

TA: Tailerra

S: Mintegia

GO: Ordenagailuko p.

TI: Tailer Ind.

GA: Gelako p.

GCL: P. klinikoak

GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Azalpenak	30 %	50 %
Lan praktikoak	50 %	70 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

EBALUAZIO PRESENTZIALA

Lan praktikoak:

Bi aktibitate mota egingo dira:

- 1) Taldeka kasu kliniko baten analisia egingo da, ebidentzian oinarritutako tratamendu bat proposatuz eta tratamendu horren ebidentzia den artikulu zientifiko baten analisi metodologikoa eginez (%30).
- 2) Banakako ariketa ordenagailu gelan. Datuen analisia eta emaitzen interpretazioa barne hartzen dituen kasu praktiko baten ebazpena egin beharko da (40%).

Aurkezpenak:

Aztertutako kasu klinikoaren aurkezpena eta defentsa (%30).

Irakasgaia gainditzeko, bi lan praktikoak eta aurkezpena gainditu beharko dira.

Iraskasgai honetan, bakarkako azterketara ez aurkeztea nahikoa da deialdiari uko egiteko.

EBALUAZIO EZ PRESENTZIALA, EBALUAZIO PRESENTZIALA EZIN BADA EGIN

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik ez da egingo, baina lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk...) erabiliz."

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Irakasgairako irakasle taldeak prestatu duen materiala.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- American Psychological Association. (2006). Evidence-based practice in psychology. *American Psychologist*, 61, 271-285.
- Balluerka, N. (2011). Planificación de la investigación. La validez del diseño. Salamanca: Amarú.
- Botella, J. eta Caperos, J.M. (2019). Metodología de investigación en psicología general sanitaria. Madrid: Síntesis.
- Fernández Hermida, J. R. eta Pérez Alvarez, M. (2001). Separando el grano de la paja en los tratamientos psicológicos. *Psicothema*, 13(3), 337-344.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd edition). London: Sage.
- Frías, M. D. eta Pascual, J. (2003). Psicología Clínica Basada en Pruebas: Efecto del tratamiento. *Papeles del Psicólogo*, 85.
- Pascual, J., Frías, M. D. eta Monterde, H. (2004). Tratamientos psicológicos con apoyo empírico y práctica clínica basada en la evidencia. *Papeles del Psicólogo*, 87.
- Sánchez-Meca, J. eta Botella, J. (2010). Revisiones sistemáticas y meta-análisis: Herramientas para la práctica profesional. *Papeles del Psicólogo*, 31(1), 7-17.
- Vázquez, C. eta Nieto, M. (2003). Psicología (clínica) basada en la evidencia (PBE): Una revisión conceptual y metodológica. Non: J. L. Romero (Ed.), *Psicópolis: Paradigmas actuales y alternativos de la psicología contemporánea*. Barcelona: Kairós.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- American Psychological Association. (2002a). Criteria for evaluating treatment guidelines. *American Psychologist*, 57, 1052-1059.
- American Psychological Association. (2002b). Criteria for practice guideline development and evaluation. *American Psychologist*, 57, 1048-1051.
- Labrador, F. J. eta Crespo, M. (koor.)(2012). *Psicología clínica basada en la evidencia*. Madrid: Pirámide.
- Labrador, F. J., Echeburúa, E. eta Becoña, E. (2000). *Guía para la elección de tratamientos psicológicos eficaces. Hacia una nueva psicología clínica*. Madrid: Dykinson.
- Nathan, P. E., Gorman, J. M. eta Salkind, N. J. (2002). *Tratamiento de trastornos mentales. Una guía de tratamientos que funcionan*. Madrid: Alianza.
- Pérez, M., Fernández-Hermida, J. R., Fernández, C. eta Amigo, I. (Ed.)(2003). *Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Vol 1, 2 y 3*. Madrid: Pirámide.

Aldizkariak

- Psicothema: www.psicothema.es
American Psychologist: <http://www.apa.org/pubs/journals/amp/index.aspx>

Interneteko helbide interesgarriak

- American Psychological Association - Evidence-Based Practice in Psychology:
<http://www.apa.org/practice/resources/evidence/index.aspx>
Biblioteca Cochrane Plus: <http://www.update-software.com/Clibplus/ClibPlus.asp>
Cochrane library: <http://www.thecochranelibrary.com/view/0/index.html>
Website on Research-Supported Psychological Treatments: <http://www.psychologicaltreatments.org/>
Evidence-based mental health treatment for children and adolescents:
<http://effectivechildtherapy.com/>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503884 - Psikopatologiaren Aurrerapenak

ECTS kredituak: 5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Psikopatologiaren arloko azken aurrerapenak aztertzen dira, gaur egun garrantzi handikoak diren nahasmendu zenbait ondo aztertuta; esate baterako, egokitze-nahasmenduak, mendetasun kimiko eta psikologikoak, elikadura-jokaeraren nahasmenduak, nortasun-nahasmenduak, dementziak, etab.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren izaera psikologikoa eta hartan eragina izan dezaketen gizarte- eta biologia-faktoreak ongi ezagutu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak eta biologikoak ongi ezagutu, bereziki buru-osasunarekin zerikusia dutenak.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Hurrengo nahasteak sakonki ezagutu: nahaste egokitzailak, menpekotasun kimiko eta psikologikoak, elikadura nahasteak, nortasun nahasteak eta egoera animikoaren eta herstura nahasteak
- Psikopatologian ikuspegi biopsikosoziala aplikatzen jakitea
- Disziplina anitzen arteko komunikazioa eta lana ahaztuz duen hikuntza psikopatologiko egokia maneiitzea
- Ezagutzak kasu praktikoetara aplikatzen jakitea

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- 1 Gaia. Egokitze-nahasteak
- 2 Gaia. Menpekotasun kimiko eta psikologikoak
- 3 Gaia. Elikadura jokabidearen nahasteak
- 4 Gaia. Nortasunaren nahasteak
- 5 Gaia. Antsietate eta egoera animikoaren nahasteak

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Talde-lana	25	0 %
Estudio individual	25	0 %
Irakurketak	25	0 %
Kasu praktikoaren ebazpena	35	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	15		35						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	22,5		52,5						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
-------	------------------------	-----------------------

Lan praktikoak	30 %	30 %
Test motako azterketa	70 %	70 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Azterketa galdera motza edo aukera anitzekoekin

Testuen irakurketa, eta beraien alderdi esanguratsuen laburpena eta iritzi pertsonala

Klasean egindako aurkezpenak eta aukerazko lanak baloratu daitezke

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk)

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Caballo, V.E., Salazar, I.C. y Carrobbles, J.A. (Eds.) (2011). Manual de psicopatología y trastornos psicológicos. Madrid: Pirámide.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Asociación Psiquiátrica Americana (2014). Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-5). Barcelona: Elsevier (original, 2013).
- Asociación Psiquiátrica Americana (2014). DSM-5: Breviario. Criterios diagnósticos. Barcelona: Elsevier (original, 2013).
- American Psychiatric Association (1994) DSM-III-R Burutiko nahasteen estatistiko eta diagnostikorako eskuliburua. mE.H.U.Bilbo
- Belloch, A., Sandín, B. y Ramos, F. (Eds.) (2008). Manual de psicopatología (2ª edic.). Madrid: McGraw-Hill. 2 volúmenes.
- Eguíluz, I. y Segarra, R. (Eds.) (2012). Introducción a la psicopatología. Una visión actualizada (3ª edic.). Madrid: Panamericana.
- Freud, S. Duelo y melancolía Obras completas
- Ey, H; Bernard, P Brisset, CH (1975) Tratado de psiquiatría. Toray Masson, Bartzelona
- Jarne, A. y Talar, A. (2011). Manual de psicopatología clínica. Barcelona: Herder.
- Lemos, S. (2000). Psicopatología (2ª edic.). Madrid: Síntesis.
- Maganto, C. y Garaigordóbil, M. (2013). Factores de riesgo asociados a los trastornos de conducta alimentaria. San Sebastián: Ediciones Zorroaga.
- O.M.S. C.I.E. 10 (1992) Trastornos mentales y del comportamiento. Meditor. Madr.
- Obiols, J.E. (Ed.). (2008). Manual de psicopatología general. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Pérez Fernández, M. (2005). Glosario básico de psicopatología. Salamanca: Amarú.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Cruz-Sáez, M.S., Pascual, A., Salaberría, K. y Echeburúa, E. (2015). Risky eating behaviors and beliefs among adolescent girls. *Journal of Health Psychology*, 20 (2), 154-163.
- Cruz-Sáez, M.S., Pascual, A., Salaberría, K., y Echeburúa, E. (2015). Normal-weight and overweight female adolescents with and without extreme weight-control behaviours: Emotional distress and body image concerns. *Journal of Health Psychology*, 20 (6), 730-740.
- Gradillas, V. (1998). Psicopatología descriptiva. Signos, síntomas y rasgos. Madrid: Pirámide.
- Maganto, C. (2011a). Trastornos de conducta alimentaria en niños y adolescentes. En Mª T. González (Coord.), *Psicología clínica de la infancia y adolescencia* (pp. 105-147). Madrid: Pirámide
- Maganto, C. (2011b). Factores de riesgo o vulnerabilidad asociados a los trastornos de la conducta alimentaria. *INFOCOP. Revista de Psicología*, 52, 8-12.
- Organización Mundial de la Salud (1992). Trastornos mentales y del comportamiento (CIE-10). Madrid: Méditor.
- Vallejo Ruiloba, J. (Ed.) (2011). Introducción a la psicopatología y la psiquiatría (7ª edic.). Barcelona: Elsevier.

Aldizkariak

Revista de Psicopatología y Psicología Clínica
Psicología Conductual
Revista de Psiquiatría y Salud Mental
Clínica y Salud
Ansiedad y Estrés
Adicciones
Journal of Personality Disorders
Freudiana
International Journal of Eating Disorders
European Eating Disorders Review
Pliegues

Interneteko helbide interesgarriak

Egokitze nahasteak (dolua): <http://www.krisalida.com/>
Trauma: <http://www.sepsiq.org/file/Royal/Trastorno%20por%20Estres%20Postrauma%C3%ADtico.pdf>
Menpekotasun kimikoak <http://www.socidrogalcohol.org/>
Ludopatia: <http://www.juego-patologico.org/>
Dementziak:
http://portal.guiasalud.es/web/guest/catalogo?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-5&p_p_col_count=1&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch
Elikaduraren jokabidearen nahasteak: <http://adaner.org/>
<http://www.enfemenino.com/consejos/como-superar-la-anorexia-d20305c270669.html>
<http://www.webconsultas.com/categoria/salud-al-dia/bulimia>
Nortasunaren mugako nahastea: <http://usuarios.discapnet.es/border/>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503885 - Psikologia eta Osasun Ebaluazioaren Aurrerapenak

ECTS kredituak: 5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Psikologia- eta osasun-ebaluazioan garapen berriei heltzen zaie ("screening", elkarrizketak, ebaluazio psikopatologikorako tresnak...). Ebaluazio psikologikoa, gaixotasun fisikoetan (gaixotasun neuropsikologikoak, fibromialgia...). Auzitegiko ebaluazio psikologikoa. Kasuen azterketa eta txostenak egitea.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoekin, familiekin eta erizainekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren izaera psikologikoa eta hartan eragina izan dezaketen gizarte- eta biologia-faktoreak ongi ezagutu. Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak eta biologikoak ongi ezagutu, bereziki buru-osasunarekin zerikusia dutenak.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoei lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Giza portaeraren eta osasun-arazoei lotutako faktore psikologikoen ebaluazio psikologikoaren prozesua planifikatu, gauzatu eta, hala behar duenean, ikuskatu, haien ebaluazioa zehaztu ahal izateko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Ikasleak gai izango dira elkarrizketa psikologiko bat garatzeko, berme psikometrikoak dituzten ebaluazio-tresnak hautatzeko (testa), eta tresna hauek aplikatu, zuzendu eta interpretatzeko, ebaluazio psikologiko bat burutu al izateko.
- Ikasleak ebaluazio psikologikoa egiteko prozesuaren faseak eta zereginak aplikatuko dituzte, eta, ikasgaia amaitzean, gai izango dira haur, nerabe eta/edo helduei ebaluazio psikologikoa egiteko, hainbat eremutan (klinikoan, auzitegi- medikuntzan, eskolan, ospitalean, etab).
- Ikasleak gai izango dira egindako ebaluazio psikologikoaren emaitzak jasotzen dituen txosten psikologikoa idazteko.

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

1 Gaia. Garapen berriak ebaluazio psikologikoan eta osasunaren ebaluazioan: "screening" eta norberaren diagnosi-txostenak, elkarrizketa egituratuak, ebaluazio psikopatologikorako tresnak.

2 Gaia. Ebaluazio psikologikoa eta gaixotasun fisikoa

3 Gaia. Auzitegiko ebaluazio psikologikoa.

4 Gaia. Kasuen azterketa eta txostenak egitea.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	10	100 %
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Estudio individual	18,7	0 %

Irakurketak	18,7	0 %
Talde-lana	18,8	0 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	18,8	0 %
Kasu praktikoen ebazpena	25	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	15		35						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	22,5		52,5						

Legenda: M: Magistrala

GL: Laborategiko p.

TA: Tailerra

S: Mintegia

GO: Ordenagailuko p.

TI: Tailer Ind.

GA: Gelako p.

GCL: P. klinikoak

GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	50 %	60 %
Lan praktikokoak	40 %	50 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Eduki teoriko eta praktikoen inguruan azterketa galdera motza edo aukera anitzekoekin.

Gelan ekintza praktikokoak: kasuen ebaluazio psikologikoen azterketa, elkarrizketak egin…

Lan praktikokoak: ebaluazio psikologikoan erabiltzen diren tresnen azterketa, kasuen azterketa psikologikoaren txostenak egin.

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk).

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Irakasgairako irakasle taldeak prestatu duen materiala kasu praktikokoekin erlazionatutakoa.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

Asociación Psiquiátrica Americana (2014). Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-5). Barcelona: Elsevier (original, 2013).

Caballo, V. (2005). Manual para la evaluación clínica de los trastornos psicológicos: estrategias de evaluación, problemas infantiles y trastornos de ansiedad. Madrid: Pirámide.

Caballo, V. (2006). Manual para la evaluación clínica de los trastornos psicológicos. Trastornos de la edad adulta e informes psicológicos. Madrid: Pirámide.

Fernández-Ballesteros, E.G. (2006). La psicología criminal en la práctica pericial forense. En M.A. Soria, y D. Saiz. Psicología criminal. Madrid: Pearson.

Fernández-Ballesteros, R. (2011). Evaluación psicológica. Conceptos, métodos y estudio de casos. Madrid: Pirámide.

Garaigordobil, M. (2009). Evaluación Psicológica: Fundamentación General, metodológica y programación docente. Vol. 1 y 2. Donostia-San Sebastián: Zorroaga S.L.

Hebben, N., y Milberg, W. (2011). Fundamentos para la evaluación neuropsicológica. México: Manual Moderno.

Lichtenberger, E.O., Mather, N., Kaufman, N.L., y Kaufman, A.S. (2006). Claves para la elaboración de informes de evaluación. Madrid: TEA.

Muñoz, M. (2003). Manual práctico de evaluación psicológica clínica. Madrid: Síntesis.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Amigo, I. (2012). Manual de Psicología de la Salud. Madrid: Pirámide.

Alonso Tapia J. (2004). Evaluación psicológica: coordenadas, procesos y garantías. Madrid: UAM Ediciones.

Buela-Casal, G., Caballo, V., y Sierra, J.C. (1996). Manual de evaluación en psicología clínica y de la salud. Madrid: Siglo XXI.

Cohen, J., y Swerdlik, M. (2001). Pruebas y evaluación psicológicas. México: McGraw-Hill.

Fernández-Ballesteros, R., Márquez, M.O., Vizcarro, C., y Zamarrón, D. (2011). Buenas prácticas y competencias en evaluación psicológica. Madrid: Pirámide.

Garaigordobil, M. (1998). Evaluación Psicológica: Bases teórico-metodológicas, situación actual y directrices de futuro. Salamanca: Amarú.

García-López, L. J. (2013). Trastorno de Ansiedad Social. Madrid: Pirámide.

Kaplan, R., y Saccuzzo, D. (2006). Pruebas Psicológicas: principios, aplicaciones y temas. México: Thompson.

Lezak, M. D. (2012). Neuropsychological assessment (5 ed.). New York: Oxford University Press.

Moreno, C. (2003). Evaluación psicológica. Concepto, proceso y aplicación en las áreas del desarrollo y de la inteligencia. Madrid: Sanz y Torres.

Muñoz, M., Roa, A., Pérez, E., Santos-Olmo, A., y de Vicente, A. (2002). Instrumentos de evaluación en salud mental. Madrid: Pirámide.

Urbina, S. (2007). Claves para la evaluación con tests psicológicos. Madrid: TEA.

Urra, J. (2009). Dilemas éticos de los psicólogos jurídicos. Formación Continuada a Distancia FOCAD, 4,1. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos.

Pérez, M., Fernández-Hermida, J. R., Fernández, C. y Amigo, I. (Eds.)(2003). Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Vol 1, 2 y 3. Madrid: Pirámide.

Aldizkariak

Anuario de Psicología jurídica

Applied Psychological Measurement

Assessment and Diagnosis in Child Psychopathology

Behavior Research Methods, Instruments and Computers

Bulletin of the International Tests Commission

Cuadernos de Neuropsicología

Evaluation & Health Professions

Evaluation Review

Journal of Consulting and Clinical Psychology

Journal of Personality Assessment

Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment

Measurement and Evaluation in Guidance

Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación Psicológica

Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment

Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology.

Brain Behavior and Immunity

Journal of Psychosomatic Research

Psychosomatic Medicine.

Interneteko helbide interesgarriak

Anuario de Psicología jurídica: <http://www.copmadrid.org/webcopm/resource.do>

Revista Papeles del Psicólogo: <http://www.papelesdelpsicologo.es>

Psiquiatría: <http://www.psiquiatria.com>

Empresa de elaboración y distribución de pruebas psicológicas: <http://www.teaediciones.com>

Empresa de elaboración y distribución de pruebas psicológicas: <http://www.pearsonpsychcorp.es/>

Psicología General: <http://www.psicologia.com>

International Association of Applied Psychology: <http://www.iaapsy.org>

Test & Products: <http://www.ets.org>

American Psychological Association: <http://www.apa.org/science/programs/testing/index.aspx>

Herramientas construcción de tests: www.test.com

Colegio Oficial de Psicólogos: <http://www.cop.es/>

Sociedad Europea de Psicología de la Salud: <http://www.ehps.net/>

Asociación Americana de Psicología: <http://www.apa.org/>

Sociedad para la investigación en Psiconeuroinmunología: <https://www.pnirs.org/index.cfm>

La Psiconeuroinmunología (Jay Quinlan): http://www.nfnlp.com/psychoneuroimmunology_quinlan.htm

Psiconeuroinmunología (Centro Cousins): <http://www.semel.ucla.edu/cousins>

Academia de Medicina Psicosomática: <http://www.apm.org/>

Sociedad Americana de Medicina Psicosomática: <http://www.psychosomatic.org/home/index.cfm>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503886 - Osasuna Sustatzea eta Gaixotasunaren Prebentzioa

ECTS kredituak: 5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Osasunerako hezkuntza-programak, osasuntsuak ez diren ohiturei aurre egiteko programak (tabakismoa, alkoholismoa eta droga-mendekotasuna), emozio positiboak eskuratzeko eta buruestimua, gizarte-trebetasunak, bulkaden kontrola, pentsamendu negatiboen gobernua eta emozio negatiboen gobernua hobetzeko programak.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoei lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

Irakasgai hau arrakastaz amaitzen denean, ikasleok honako gaitasun hauek bereganatuko dituzte:

- Osasunari lotutako faktore biologiko eta psikosozialak identifikatu eta ulertzea, baita osasun arazoei bereziki osasun mentalarekin lotzen direnak (G1, G2, G4).
- Osasunerako hezkuntza-programak eta haien eraginkortasunari buruzko ebidentzia enpirikoak taldeka kritikoki baloratzea, bai eta emaitzak aurkeztu eta gainerako ikaskideekin eztabaidatzea (G2, G5).
- Ohitura osasungarriak garatzeko, gaixotasunari aurre egiteko eta ongizate psikologiko eta soziala sustatzeko esku-hartzeak diseinatu eta ezartzea, bai eta haien eraginkortasuna ebaluatzea (G5, G6, G7).

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

1 Gaia. Osasunerako hezkuntza programak.

2 Gaia. Ohitura ez osasungarri (tabakismoa, alkoholismoa eta drogak, gizentasuna, eta abar) aurre hartzeko programak.

3 Gaia. Emozio positiboak edukitzeko eta auto-estimua hobetzeko programak eta pentsamendu eta emozio negatiboak kudeatzeko programak.

4 Gaia. Gizarte trebetasunetan, komunikazioan, bulkadei aurre egiteko eta kontrolatzeko estrategietan trebatzeko programak.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	15	100 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	18,7	0 %
Talde-lana	18,7	0 %
Estudio individual	18,8	0 %
Irakurketak	18,8	0 %
Kasu praktikoen ebazpena	20	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	15		35						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	22,5		52,5						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNekoAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	50 %	60 %
Lan praktikoak	40 %	50 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Azterketa galdera ireki laburrekin (folio erdi batean erantzutekoak).

Gainbegiraturako lan praktiko bat. Ikasgaiarekin lotutako hesku-hartzeko programa baten diseinua edo eta programa baten ebaluazio kritiko bat egitea.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira eGela eta Webex plataformen bitartez.

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Deialdi honetarako baldintzak ohiko deialdirako berberak izango dira.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Becoña, E. (2002) Bases científicas de la Prevención de las Drogodependencias. Madrid: Plan Nacional sobre Drogas. Disponible en: http://www.pnsd.msssi.gob.es/Categoria2/publica/pdf/Bases_cientificas.pdf
Maganto, C. y Maganto, J. M. (2010). Cómo potenciar las emociones positivas y afrontar las negativas. Madrid: Pirámide.
Mayordomo, S., Zlobina, A., Igartua, J. J. y Páez, D. (2003). Persuasión y cambio de actitudes. En D. Páez et al. (Eds.). Psicología Social, Cultura y Educación. Madrid: Pearson Educación.
Roca, E. (2005). Cómo mejorar tus habilidades sociales. Programa de asertividad, autoestima e inteligencia emocional. Valencia: ACDE.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

Caballo, V. E. (2000). Manual de evaluación y entrenamiento de las habilidades sociales. Madrid: Siglo XXI.
Páez, D., Ubillos, S. y León, M. (1996). Evaluación del cambio de actitudes y conductas ante el sida. En N. Basabe, D. Páez, R. Usieto, H. Paicheler, J.C. Deschamps (eds.), El desafío social del Sida (pp. 113-134). Madrid: Fundamentos, CESA.
United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), (2013). International Standards on Drug Prevention. Disponible en: http://www.unodc.org/documents/prevention/prevention_standards.pdf
Vázquez, C., y Hervás, C. (Eds.). (2008). Psicología positiva aplicada. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Acero, A. (2004) Guía práctica para una prevención eficaz. Madrid: ADES. Disponible en: http://www.pnsd.msssi.gob.es/Categoria2/publica/pdf/prevencion_eficaz.pdf
Cyrulnik, B. (2002). Los patitos feos: la resiliencia, una infancia infeliz no determina la vida. Barcelona: Gedisa.
Ellis, A. (1999). Controle su ira antes de que ella le controle a usted: cómo dominar las emociones destructivas. Barcelona: Paidós.
Fernández-Abascal, E. G. (2008). Emociones positivas. Madrid: Pirámide.
Fernández-Berrocal, P., Extremera, N., Palomera, R., Ruíz-Aranda, D., Salguero, J. M. y Cabello, R. (2011). Inteligencia Emocional: 20 años de investigación y desarrollo. Santander: Fundación Marcelino Botín. Disponible en: <http://emotional.intelligence.uma.es/documentos/2libro-FernandezCoords2011-20anos.pdf>
Igartua, J. J. (2011). Tabaco y publicidad: la eficacia persuasiva de las apelaciones al miedo. En U. Cuesta, T. Menéndez y A. Ugarte (Coords.), Comunicación y salud. Nuevos escenarios y tendencias (pp. 167-194). Madrid: Editorial Complutense.
Mayordomo, S., Ubillos, S., Páez, D. y Sánchez, F. (2002). Sesgos cognitivos y explicaciones asociadas como factores determinantes de las conductas sexuales de riesgo: apuntes en el diseño de programas de educación sexual. Publicación

Oficial de la Sociedad Española Interdisciplinaria del SIDA, SEISIDA, 13, 3, 254-254.

Roberts, G. (et al.) (2001). Preventing Substance Use Problems among Young People. A compendium of Best Practices. Health Canada. Disponible en: http://www.hc-sc.gc.ca/hc-ps/alt_formats/hecs-sesc/pdf/pubs/adp-apd/prevent/young-jeune-eng.pdf

Aldizkariak

Adicciones

<http://www.adicciones.es>

Addiction Research and Theory

<http://informahealthcare.com/art>

American Journal of Public Health

<http://ajph.aphapublications.org>

European Journal of Public Health

<http://eurpub.oxfordjournals.org>

Journal of Positive Psychology

<http://www.tandfonline.com/loi/RPOS#.UbiDGYFultU>

Prevention Science Journal

<http://www.preventionresearch.org/prevention-science-journal/>

Interneteko helbide interesgarriak

Gipuzkoa aprendizaje emocional y social

<http://emozioak.net/index.php/es.html>

Inteligencia emocional. Facultad de Psicología de la Universidad de Málaga

<http://emotional.intelligence.uma.es>

Laboratorio de ciencias del afecto. Universidad Autónoma de Madrid

<http://www.scientia-affectus.es/>

Plan Nacional sobre Drogas

www.pnsd.msssi.gob.es

Prevención basada en la evidencia

www.prevencionbasadaenlaevidencia.net

Psicología positiva. Centro de Psicología Positiva de la Universidad de Pennsylvania- Instituto de Psicología Positiva

<http://psicologiapositiva.org>

Society for Prevention Research

www.preventionresearch.org

World Health Organization

<http://www.who.int/en>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibertsitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503887 - Ebidentzian Oinarritutako Tratamendu Psikologikoak

ECTS kredituak: 6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Prozesu terapeutikoa Psikologia Klinikoan eta Osasun Psikologian. Buru-osasunaren esparruan enpirikoki balioztatutako tratamenduak (protokoloak eta tratamendurako gidak, aplikazio kliniko zehatzak, etab.). Banakako eta taldeko terapiak. Autolaguntzarako elkarte eta taldeen zeregina.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiekin eta erizainekin.
- Lana kalitatearen eta etengabeko hobekuntzaren ikuspuntutik garatu, lan profesional arduratsua izateko behar-beharrezkoa den autokritika egiteko gaitasunarekin.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoeekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Ebidentzia edo frogetan oinarritutako tratamendu psikologikoen kontzeptua ezagutzea.
- Ebidentzia maila desberdinak ezagutzea
- Tratamendu gidak, internet-eko baliabideak eta iturri bibliografikoak erabiltzen jakitea frogetan baliozkatutako tratamenduei buruz informazioa lortzeko
- Ebidentzian edo frogetan oinarritutako tratamendu psikologikoak kasu kliniko zehatzetan aplikatzen jakitea

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

1 Gaia. Tratamendu psikologikoak. Sarrera.

2 Gaia. Enpirikoki egiaztatutako tratamendu psikologikoak osasun mentalean

3 Gaia. Osasun fisikoaren hobekuntzan esku-hartze psikologikoa

4 Gaia. Prozesu terapeutikoa Psikologia klinikoan

5 Gaia. Ebidentzian oinarrituriko esku-hartzeak osasun mentalean: aplikazio zehatzak

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Azalpenezko eskolak	18	100 %
Talde-lana	30	0 %
Estudio individual	30	0 %
Irakurketak	30	0 %
Kasu praktikoaren ebazpena	42	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	12		48						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	27		63						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	70 %	70 %
Lan praktikokoak	30 %	30 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Aukera anitzeko edo galdera motzeko azterketa.

Kasuen analisisa

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazio berdinak mantenduko lirateke, baina modu birtualean egingo litzateke ebaluazioa egela eta Webex erabiliaz.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Pérez, M., Fernández-Hermida, J.R., Fernández, C. eta Amigo, I. (Eds.) (2003). Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Madrid. Pirámide. 3 vols.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- American Psychological Association (2005). Report of the 2005 Presidential Task Force on Evidence-Based Practices. <http://www.apa.org/practice/resources/evidence/evidence-based-report.pdf>
- American Psychological Association (2006). Evidence-based practice in psychology. *American Psychologist*, 61(4), 271-285. doi: 10.1037/0003-066X.61.4.271
- Guimón, J. (2004). Eficacia de las psicoterapias en salud mental. Bilbao. Desclée de Brouwer.
- Labrador, F.J. eta Crespo, M. (Eds.) (2012). Psicología clínica basada en la evidencia. Madrid. Pirámide.
- Labrador, F.J., Echeburúa, E. eta Becoña, E. (2000). Guía para la elección de tratamientos psicológicos eficaces. Madrid. Dykinson.
- Mace, C., Moorey, S. eta Roberts, B. (2005). Guía práctica de terapias psicológicas. Guía crítica para los clínicos. Barcelona. Ariel.
- Nathan, P.E., Gorman, J.M. eta Salkind, N.J. (2002). Tratamiento de trastornos mentales. Madrid. Alianza.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Alcázar, A.I., Olivares, J. eta Méndez, F.X. (2004). Eficacia de los tratamientos. En *Introducción a las técnicas de intervención y tratamiento psicológico*. Madrid. Pirámide.
- Bados, A., García, E. eta Fuste, A. (2002). Eficacia y utilidad clínica de la terapia psicológica. *Revista Internacional de Psicología Clínica y de la Salud*, 2, 477-502.
- Becoña, E., Vázquez, M.J., Míguez, M.C. et al. (2004). Guías de tratamiento y guías para la práctica clínica psicológica. *Papeles del Psicólogo*, 87, 9-19
- Echeburúa, E. eta Corral, P. (2001). Eficacia de las terapias psicológicas: de la investigación a la práctica clínica. *Revista Internacional de Psicología Clínica y de la Salud*, 1, 181-204.
- Llovel, J.P., Frías, M.D. eta Monterde, H. (2004). Tratamientos psicológicos con apoyo empírico y práctica clínica basada

en la evidencia. Papeles del Psicólogo, 87, 1-8.

Olds, D., Sadler, L. eta Kitzman, H. (2007). Programs for parents of infants and toddlers: recent evidence from randomized trials. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48, 355-391.

Aldizkariak

Revista de Psicopatología y Psicología Clínica
Psicología Conductual
Revista de Psiquiatría y Salud Mental
Clínica y Salud
Ansiedad y Estrés
Adicciones
International Journal of Clinical and Health Psychology
Revista de psicología clínica con niños y adolescents

Interneteko helbide interesgarriak

Guía de referencia rápida de tratamientos psicológicos con apoyo empírico

<http://pendientedemigracion.ucm.es/info/psclinic/guiareftrat/index.php>

American Psychological Association; <http://www.apa.org/>

The Campbell Collaboration , Social Welfare Group; http://www.campbellcollaboration.org/social_welfare/index.php

Blueprints for Violence Prevention ; <http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/>

National Registry of Evidence-Based Programas and Practices NREPP (SAMSHA); <http://www.nrepp.samhsa.gov/>

National Implementation Research Network; <http://nirn.fpg.unc.edu/>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503888 - Esku-hartzea Familia Arloan

ECTS kredituak: 5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Gurasotasun positiboari buruzko programak eta babesteko faktoreen garapena. Bikote arteko gatazketan esku hartzeko eta familia-bitartekaritza eta -orientazioa eskaintzeko programak. Haurren beharizanei erantzuteko arazo larriak dituzten familiei laguntza psikologikoa emateko programak. Buru-gaixoen familiakoei laguntza psikologikoa emateko programak.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK
IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiekin eta erizainekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorren esparruan eta osasun-arazoeekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Gurasotasun positiboaren definizio-parametroen ezagutza zehatza garatu.
- Gurasotasun positiboa sustatzeko, familia-gatazketan eskuhartzeko eta adingutxikoen beharrak asetzeko zailtasunak dituzten familien babes psikologikoa ziurtatzeko eraginkorrak diren programak identifikatu eta erabili.
- Haurren babesgabetasunaren tipologia ezberdinak bereizi.
- Haur-babesgabetasunean dauden arrisku faktoreak, babes faktoreak eta ondorioak identifikatu.
- Haur-babesgabetasunaren larritasun maila baloratzeko tresnen erabilera frogatu, batik bat alderdi psikologiko eta harremanezkoetarako.
- Familia nahiz bikote gatazka egoerei aurre egiteko baliabide psikologiko eraginkorrak erabili.
- Familia-sistemaren ongizate psikologikoa bermatzeko ordeko harreman-aukera egokiak proposatu.
- Familia-gatazka egoerak konpontzen eta euren baliabide potentzialak balioesten jakin.
- Ezagutza teorikoak kasu praktikoetara aplikatu.

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- 1 Gaia. Gurasotasunaren programak eta babes-faktoreen garapena.
- 2 Gaia. Esku-hartze programak bikote-gatazketan eta familia-bitartekaritza eta -orientazioan.
- 3 Gaia. Laguntza psikologiko programak haur-beharrizanak betetzeko zailtasun handidun familientzako.
- 4 Gaia. Laguntza psikologiko programak buru-nahastedun pertsonen familientzako.
- 5 Gaia. Saio klinikoak.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	15	100 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	18,7	0 %
Talde-lana	18,7	0 %
Estudio individual	18,8	0 %
Irakurketak	18,8	0 %
Kasu praktikoaren ebazpena	20	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	15		35						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	22,5		52,5						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	0 %	100 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ebaluazioa gehenez 2 ordu iraungo duen aurrez-aurreko idatzizko azterketa bidez egingo da. Irakasle bakoitzak aurrez jakinaraziko du zein izango den azterketan sartu ahalko den materiala. Azterketak bi edo hiru zati edukiko ditu (gaitegiaren eta irakaslegoaren arabera), eduki teoriko edota praktikoaren inguruko bi edo hiru galdera irekiekin. Ikasleak galdera bakoitzari erantzuteko gehieneko tarte edukiko du. Azterketa gaitzuzat hartzeko, atal bakoitza gaitzuzat beharrezkoa izango da. Atal bakoitzaren kalifikazioaren ponderazioa kreditu kopuruaren arabera kalkulatu da.

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazio berdinak mantenduko lirateke, baina modu birtualean egingo litzateke ebaluazioa egela eta Webex erabiliaz.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Irakasleek; ad hoc; prestatutako materialak, besteak beste, irakasgaietan landuko diren ariketa praktikoak

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Anderson, C. (1988). Esquizofrenia y familia. Buenos Aires: Amorrortu.
- Grupo 5 (2011). Rehabilitación psicosocial de personas con enfermedad mental crónica. Madrid: Grupo5.
- Intebi, I. (2009). Intervención en casos de maltrato infantil. Colección Documentos Técnicos, 03. Dirección General de Políticas Sociales, Cantabriako Gobernua.
- <http://www.serviciosocialescantabria.org/uploads/documentos%20e%20informes/Intervencion%20en%20casos%20de%20maltrato%20infantil.%20Noviembre%202009.pdf>
- López, F. (2008). Necesidades en la infancia y en la adolescencia. Respuesta familiar, escolar y social. Madrid: Pirámide.
- Monografikoa: Psychosocial Intervention (2012) Evidence-Based Programs for Children, Youth and Families: Lessons from Outcomes and Cost-Benefits Evaluation, 21. alea:
- <http://www.psychosocialintervention.org/&lang=en&articulo=&numero=20120730154610093000>
- National Scientific Council on the Developing Child (Harvard University), Working papers. http://developingchild.harvard.edu/resources/reports_and_working_papers/working_papers/
- Rodrigo, M.J.; Máiquez, M.L. eta Martín, J.C. (2010). Parentalidad positiva y políticas locales de apoyo a las familias. Orientaciones para favorecer el ejercicio de las responsabilidades parentales desde las corporaciones locales. Ministerio de sanidad y política social. Federación española de municipios y provincias. Madrid.
- Rodrigo, M.J.; Máiquez, M.L. eta Martín, J.C. (2010). La educación parental como recurso psicoeducativo para promover la parentalidad positiva. Ministerio de sanidad y política social. Federación española de municipios y provincias. Madrid.
- Rodrigo, M.J.; Máiquez, M.L. eta Martín, J.C. (2011). Buenas prácticas profesionales para el apoyo a la parentalidad positiva. Ministerio de sanidad y política social. Federación española de municipios y provincias. Madrid.
- Sigal, A., Sandler, I., Wolchik, S., y Braver, S. (2011). Do parent education programs promote healthy post-divorce

parenting? Critical distinctions and a review of the evidence. *Family Court Review*, 49, 120-139.

Yarnoz Yaben, S, Plazaola, M eta Etxeberria, J. (2008). Adaptation to divorce: An attachment-based intervention with long-term divorced parents. *Journal of Divorce & Remarriage*, 49, 291-307.

Yárnoz Yaben, S. (2010). Hacia la coparentalidad post-divorcio: percepción del apoyo recibido de la ex pareja en progenitores divorciados españoles. *International Journal of Health Psychology* 10, 295-307.

Walsh, F. (2004). *Resiliencia familiar*. Buenos Aires: Amorrortu.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Ausloos, G. (2005). *Las capacidades de la familia*. Barcelona: Herder.

Asmussen K. (2011). *The Evidence-based Parenting Practitioner's handbook*. London: Routledge.

Fine, M. A. y Harvey, J. H. (Ed.) (2006). *Handbook of Divorce and relationship dissolution*. New York: Routledge.

López, D. (2008). *Familia y esquizofrenia*. Salamanca: Amaru Ediciones.

Navarro, J. (2004). *Enfermedad y familia: Manual de intervención psicosocial*. Barcelona: Paidós.

Myers, J.E.B. (Ed.) (2011). *The APSAC Handbook on Child Maltreatment (third ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Aldizkariak

Journal of Divorce & Remarriage
Family Relations
Journal of Marriage and the Family
Journal of Family Issues
Family Process
Infancia y Aprendizaje
Journal of Family Psychology
Parenting Science & Practice
Child Abuse and Neglect
Child Maltreatment
Child Abuse Review
Adoption and Fostering

Interneteko helbide interesgarriak

Página Dr. Emery: <http://emeryondivorce.com>

Página “Educar y Crecer en Familia”: [www.bilbao.net/educar y crecer en familia](http://www.bilbao.net/educar-y-crecer-en-familia)

Página Parentalidad positiva del Gobierno Vasco: www.euskadi.net/gurasotasuna (Desde Septiembre de 2013)

Página de Parentalidad positiva de FEMP y Ministerio de Sanidad: www.educarenpositivo.org (Desde Septiembre de 2013)

Página Equipo Haezi/Etxadi: www.ehu.es/haezi

Kids First Program: www.kidsfirstcenter.org

The New Beginnings Program: asupreventionresearch.com/

Focus on Kids: focusonkids.missouri.edu/

Children's Institute (Pedro Carroll): www.childrensinstitute.net/

The California evidence-based Clearinghouse for Child Welfare (CEBC); <http://www.cebc4cw.org/>

The Campbell Collaboration , Social Welfare Group; http://www.campbellcollaboration.org/social_welfare/index.php

Blueprints for Violence Prevention ; <http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/>

Promising practices network on children, families and communities; <http://www.promisingpractices.net/>

Home visiting evidence of effectiveness; <http://homvee.acf.hhs.gov/>

National Registry of Evidence-Based Programs and Practices NREPP (SAMSHA); <http://www.nrepp.samhsa.gov/>

Child Trends. <http://www.childtrends.org/>

Promising practice network on children, families and communities (PPN); <http://www.promisingpractices.net/>

Social care Institute for Excellence (SCIE); <http://www.scie.org.uk/>

Safe Start Center; <http://www.safestartcenter.org/>

Child Welfare Information Gateway; <http://www.childwelfare.gov/>

Child Welfare League of America; <http://www.cwla.org/>

National Child Protection Clearinghouse; <http://www.aifs.gov.au/>

National Institute for Health and Care Excellence; <http://www.nice.org.uk/>

National Resource Center for Permanency and Family Connections; <http://www.nrcpfc.org/>

National Implementation Research Network; <http://nirn.fpg.unc.edu/>

National Scientific Council on the Developing Child ; <http://developingchild.harvard.edu/activities/council/>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503889 - Indarkeria eta Biktimizazio Egoeretako Esku-hartzea

ECTS kredituak: 4

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Indarkeriaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua: bikote arteko indarkeria, sexu-erasoak, hurren sexu-gehiagikeriak, parekoen arteko indarkeria... Indarkeria-egoerei aurre egiteko eta horietan esku hartzeko programak diseinatzea, euren ebaluazio-metodologia eta guzti.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiekin eta erizainekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Ebaluatzeko eta tratatzeko prozesuan pazienteak eta haien senideak edo zaintzaileak lantzeko harremanetarako trebetasunak erakustea (Lotutako gaitasuna: 1.)
- Aztertutako gaien inguruko eta horien hartzaileei egokitutako ebaluazio-txostenak idaztea (Lotutako gaitasuna: 2.)
- Lanbide arteko komunikaziorako eta lankidetzaren lanerako trebetasunak garatzea jakintza-alor anitzeko taldeetan (Lotutako gaitasuna: 3.)
- Lantzen diren gaiekin zehazki lotuta dauden portaerak eta nahasmenduak identifikatzen jakitea, bai eta horiek agertzearekin eta mantentzearekin zerikusia duten faktore psikosozialak ere (Lotutako gaitasunak: 4. eta 5.).
- Aztertutako gaien ondoriozko eskaerei erantzuteko ebaluazio eta esku-hartze psikologikorako prozedurak eta teknikak aplikatzen jakitea (Lotutako gaitasunak: 5. eta 6.)
- Landutako gaiei buruzko prebentzio- eta terapia-lanak diseinatu, gainbegiratu eta ezartzeko teknikak eta prozedurak ezagutzea (Lotutako gaitasunak: 5., 6. eta 7.).

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- 1 Gaia. Bikoteen arteko indarkeriaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua
- 2 Gaia. Ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendu psikologikoa sexu erasoetan eta hurrekiko sexu abusetan.
- 3 Gaia. Berdinen arteko bortizkeriaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua.
- 4 Gaia. Saio klinikoak: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	8	100 %
Azalpenezko eskolak	12	100 %
Talde-lana	15	0 %
Irakurketak	15	0 %
Estudio individual	15	0 %
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	15	0 %
Kasu praktikoaren ebazpena	20	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	12		28						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	18		42						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	70 %	30 %
Lan praktikoak	30 %	70 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Eduki teoriko eta praktikoen inguruan azterketa galdera irekiak edo aukera anitzekoekin.

Lan praktikoak: irakurgai komentatuak, komunikabideetan informazio bilaketak eta azterketak, kasuen azterketa, elkarrizketa klinikoaren diseinua, esku-hartze programen diseinua

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk)

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Irakasgairako irakasle taldeak prestatu duen materiala kasu praktikoekin erlazionatutakoa.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Baca, E., Echeburúa, E. y Tamarit, J.M^a. (2006). Manual de victimología. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Cerezo, F., Calvo, A., y Sánchez, C. (2011). Programa CIP. Intervención psicoeducativa y tratamiento diferenciado del bullying. Madrid: Pirámide.
- Conchell, R., Lila, M., y Catalá, A. (2012). Cambios psicosociales en un programa de intervención con hombres penados por violencia contra la mujer. *Revista de Psicología*, 21, 2, 159-186.
- Dixon, L., and Graham-Kevan, N. (2011). Understanding the nature and etiology of intimate partner violence and implications for practice and policy. *Clinical Psychology Review* 3, 1145–1155
- Sarasua, B. y Zubizarreta, I. (2000). Violencia en la pareja. Málaga: Aljibe.
- Echeburúa, E. y Corral, P. (1998). Manual de Violencia Familiar. Madrid. Siglo XXI.
- Echeburúa, E. y Fernández-Montalvo, J. (2009). Evaluación de un programa de tratamiento en prisión de hombres condenados por violencia grave contra la pareja. *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 9, 1, 5-20.
- Foshee, V.A., Bauman, K.E., Ennett, S.T., Linder, G.F., Benefield, T., y Suchindran, Ch (2004). Assessing the Long-Term Effects of the Safe Dates Program and a Booster in Preventing and Reducing Adolescent Dating Violence Victimization and Perpetration. *American Journal of Public Health*, 94, 619–624.
- Garaigordobil, M. (2013). Cyberbullying: Screening de acoso entre iguales. Madrid: TEA.
- Garaigordobil, M., y Oñederra, J.A. (2010). La violencia entre iguales: Revisión teórica y estrategias de intervención. Madrid: Pirámide.
- Garaigordobil, M., y Martínez-Valderrey, V. (2014). Cyberprogram 2.0. Un programa de intervención para prevenir y reducir el cyberbullying. Madrid: Pirámide.
- Guerricaecheverría, C. y Echeburúa, E. (2005). Abuso sexual en la infancia: Víctimas y agresores. Un enfoque clínico. Barcelona: Ariel.
- Graña, J.L., y Cuenca, M.L. (2014). Prevalence of psychological and physical intimate partner aggression in Madrid

(Spain): A dyadic analysis. *Psicothema*, 26, 343-348.

Intebi, I. (2012). Estrategias y modalidades de intervención en abuso sexual infantil intrafamiliar. Colección de Documentos técnicos 05. Gobierno de Cantabria.

<http://www.serviciosocialescantabria.org/>

Labrador, F.J., Rincón, P.P., de Luis, P. y Fernández-Velasco, R. (2004). Mujeres víctimas de la violencia doméstica. Programa de actuación. Madrid: Pirámide.

Lila, M., Catalá, A., Conchell, R., García, A., Lorenzo, M.V., Pedrón, V., y Terreros, E. (2010). Una Experiencia de Investigación, Formación e Intervención con Hombres Penados por Violencia contra la Mujer en la Universidad de Valencia: Programa Contexto. *Intervención Psicosocial*, 19, 167-179.

Matud, M.P., Padilla, V. y Gutiérrez, A.B. (2005). Mujeres Maltratadas por su pareja. Guía de tratamiento psicológico. Madrid. Minerva Ediciones

Noguerol, V. (2005). Agresiones sexuales. Madrid: Síntesis.

Sanmartín, J., Iborra, I., García, Y. y Martínez, P. (2010). III Informe Internacional. Violencia contra la mujer en las relaciones de pareja. Valencia. Centro Reina para el estudio de la violencia.

Sonkin, D. y Dutton, D (2003). Treatment assaultive men from an attachment perspective. En Dutton, D. y Sonkin, D. (Eds). *Intimate Violence: Contemporary Treatment Innovations*. New York: Haworth Publishing.

Gehiago sakontzeko bibliografia

Boer, D.P., Eher, R. Craig, L.A., Miner, M.H. y Pfafflin, F. (2011). *International Perspectives on the Assessment and Treatment of Sexual Offenders: Theory, Practice and Research*. Oxford, UK: Wiley-Blackwell

Echeburúa, E., Sarasua, B. y Zubizarreta, I. (2014). Individual versus individual and group therapy regarding a cognitive-behavioral treatment for battered women in a community setting. *Journal of Interpersonal Violence*, 29:1783-1801.

Garaigordobil, M. (2003). Programa Juego 8-10 años. Juegos cooperativos y creativos para grupos de niños de 8 a 10 años. Madrid: Pirámide.

Garaigordobil, M. (2004). Programa Juego 10-12 años. Juegos cooperativos y creativos para grupos de niños de 10 a 12 años. Madrid: Pirámide.

Garaigordobil, M. (2005). Programa Juego 6-8 años. Juegos cooperativos y creativos para grupos de niños de 6 a 8 años. Madrid: Pirámide.

Garaigordobil, M. (2007). Programa Juego 4-6 años. Juegos cooperativos y creativos para grupos de niños de 4 a 6 años. Madrid: Pirámide.

Kowalski, R., Limber, S., y Agatston, P. (2010). *Cyber Bullying: El acoso escolar en la era digital*. Bilbao: Desclée de Brouwer.

Moya, L. (2010). *Psicobiología de la violencia*. Madrid: Pirámide.

Save the Children (2011). En la violencia de género no hay una sola víctima. Informe Euskadi. Gobierno Vasco. Dpto. de Empleo y Asuntos Sociales.

Sarasua, B., Zubizarreta, I. Echeburúa, E, y Corral, P. (2007). Perfil psicopatológico diferencial de las víctimas de violencia de pareja en función de la edad. *Psicothema*, 19, 459-466.

Savignac, J. (2010). Tools to identify and assess the risk of offending among youth. National Crime Prevention Center. Ottawa: Canada. http://www.publicsafety.gc.ca/prg/cp/pmsnmdl/_fl/2010-tls-roay-eng.pdf

Taylor, J.A. y Harvey, S.T. (2009). Effects of psychotherapy with people who have been sexually assaulted: A meta-analysis. *Aggression and Violent Behavior*, 14, 273-285.

Aldizkariak

Aggression and Violent Behavior, A Review Journal

Aggressive Behavior

Behavioral Psychology-/Psicología Conductual

Child Abuse and Neglect, The International Journal

Child Maltreatment

Computers in Human Behavior

Crime and Delinquency

Deviant Behavior

Emotional and Behavioural Difficulties

European Journal of Education and Psychology

Informació Psicológica

International Journal of Clinical and Health Psychology

International Journal of Psychology

Journal of Adolescent Health

Journal of Aggressive Behavior

Journal of Family Violence

Journal of Interpersonal Violence

Journal of School Health

Psicothema

Revista de Psicodidáctica

Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment

Trauma, Violence & Abuse

Interneteko helbide interesgarriak

The Campbell Collaboration <http://www.campbellcollaboration.org/library.php>
Social Welfare http://www.campbellcollaboration.org/social_welfare/index.php y Crime and Justice
http://www.campbellcollaboration.org/crime_and_justice/index.php Groups
Ediciones Pirámide; <http://www.edicionespiramide.es/>
Consejo General de Colegios Oficiales de Psicólogos; <http://www.cop.es/>
Papeles del Psicólogo; <http://www.papelesdelpsicologo.es>
TEA Ediciones; <http://www.teaediciones.com>
Pearson Clinical and Talent Assessment Spain; <http://www.pearsonpsychcorp.es/>
International Assessment of Applied Psychology; <http://www.iaapsy.org>
American Psychological Association – Testing and Assessment; <http://www.apa.org/science/testing.html>
Anti-Bullying [Línea de ayuda contra el acoso escolar]; <http://www.acosoescolar.info/index.htm>
Tolerance Spinning; <http://www.tolerance-spinning.org>
Ciberbullying – Ciberacoso escolar entre menores; <http://www.ciberbullying.com>
Protégeles: Línea de denuncia - <http://www.protegeles.es>
Stop Ciberbullying – <http://www.stop-ciberbullying.com>
AFTAB Ciberbullying - <http://www.aftab.com>
Blueprints for Violence Prevention; <http://www.colorado.edu/cspv/blueprints/>
The National Child Traumatic Stress Network; <http://www.nctsn.org/>
Crimes Against Children Research Center; <http://www.unh.edu/ccrc/>
National Sexual Violence Resource Center (NSVRC); <http://www.nsvrc.org/>
California Coalition on Sexual Offending; <http://www.ccoso.org/library.php>
Center for Sex Offender Management; <http://www.csom.org/>
International Association for the Treatment of Sexual Offenders (IATSO); <http://www.iatso.org/>
National Online Resource Center on Violence against Women; <http://www.vawnet.org/sexual-violence/>
National Center on the Sexual Behavior of Youth; <http://www.ncsby.org/>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503890 - Haur eta Gazteen Ebaluazioa eta Esku-hartzea

ECTS kredituak: 5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Osasuna eta haurtzaroa: Arreta goiztiarra, garapen sozioemozionala eta kognitiboa, hizkuntza, gurasoekin erlazioa eta garapenaren ebaluaketa. Nahaste eta alterazio psikopatologikoak dituzten eta adingabe eta nerabeetan prebentzio eta interbentzio estrategia eta programak.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiekin eta erizaineekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorren esparruan eta osasun-arazoeekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Ebaluazio eta tratamendu prozesuan zehar, pazienteekin eta haien senideekin edo zaintzaileekin, harremantzeko gaitasunak erakutsi (Erlazionatutako gaitasuna: 1).
- Hartzaileei (bezeroak, gurasoak /zaintzaileak eta beste profesional batzuk) egokitutako haur-nerabeen ebaluazioaren eta tratamenduaren emaitzei buruzko txostenak idatzi (Erlazionatutako gaitasunak:2 eta 3).
- Diziplina anitzeko taldeetan, komunikazio eta lankidetzak gaitasunak garatu (Erlazionatutako gaitasuna: 3).
- Haur-nerabeen espektro psikopatologikoaren sintomak eta nahasteak identifikatzen jakitea, baita hauen hasiera eta mantentzeari lotutako faktore psikosozialak ere (Erlazionatutako gaitasuna: 4).
- Haur eta nerabeen zailtasunek eta psikopatologiak eragindako eskakizunei erantzuteko, eredu psikologiko desberdinen ebaluazio eta esku-hartze prozedurak eta teknikak aplikatzen jakitea (Erlazionatutako gaitasuna: 5).
- Haur-nerabeen zailtasun eta psikopatologia desberdinei aurre egiteko, prebentzio eta terapia metodoak diseinatu, gainbegiratu eta ezartzeko teknikak eta prozedurak ezagutzea (Erlazionatutako gaitasunak: 5, 6 eta 7).

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

- 1 Gaia. Nerabeen klinika: Ebaluaketa eta tratamenduan gerturatze berriak
- 2 Gaia. Haurren nahasteen tratamendua
- 3 Gaia. Nerabeen nahasteen interbentzioa
- 4 Gaia. Saio klinikoa: eskatutako ebaluaziorako prozedurak, azalpen-hipotesien ezarpena eta esku-hartzeko plan baten garapena.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Talde-lana	25	0 %
Estudio individual	25	0 %
Irakurketak	25	0 %
Kasu praktikoen ebazpena	35	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	15		35						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	22,5		52,5						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Lan praktikoak	20 %	40 %
Test motako azterketa	60 %	80 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

1. Lan praktikoa kasu kliniko eta/edo eskuhartze terapeutikoen inguruko zereginek osatuko dute. Zeregin eta kasuen materiala irakasleek eskeiniko dute.

2. Aukera anitzeko azterketa teorikoa: lau aukeraduna (erantzun zuzen bakarra).

Azken puntuazioa aurreko bi balorazioen batuketak emango du: Kasu praktikoak eta azterketa teorikoak. Ezin daiteke modulua gainditu zeregin praktiko edo kasu klinikoak egin gabe (azterketa teorikoaren nota dena delakoa izanda ere).

Irakasgai honetan, aski izango da azterketara ez agertzea deialdiari uko egiteko.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk)

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

Kasu klinikoen materiala.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Caballo, V. (2011). Manual para la evaluación clínica de los trastornos psicológicos. Madrid: Pirámide.
 Comeche, Mª I. y Vallejo, M. A. (2012). Manual de Terapia de Conducta en la Infancia. Madrid: Ed. Dykinson.
 Cozolino, L. (2010). The Neuroscience of psychotherapy. Healing the social brain. (2nd Ed.). New York: W.W. Norton & Company.
 Diamond, G.S, Diamond, G. M. y Levy, S. A. (2014). Attachment-based family therapy of depressed adolescents. Washington D.C.: APA.
 Lieberman, A. F. y Van Horn, P. (2005). Don't hit my mommy! A manual for Child-Parent Psychotherapy for Young witnesses of family violence. Washington D.C.: Zero to Tree.
 Maganto, C, Amador, J.A. y González, R. (2001). Evaluación psicológica en la infancia y la adolescencia. Casos prácticos. Madrid: TEA Ediciones.

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Ansermet, F. y Magistretti, P. (2006). A cada cual su cerebro: plasticidad neuronal e inconsciente. Buenos Aires: Katz.
- Arnedo, M., Bembibre, J., Montes, A. y Triviño, M. (2015). Neuropsicología infantil: A través de casos clínicos. Madrid: Editorial Médica panamericana.
- Bettmann, J. E. y Friedman, D. D. (2013). Attachment-based clinical work with children and adolescents. New York: Springer.
- Bragado, C. (1998). Encopresis. Madrid: Pirámide.
- Bragado, C. (2009). Enuresis nocturna. Tratamientos eficaces. Madrid: Pirámide.
- Bueno, A. (2010). Infancia y juventud en riesgo social: programas de intervención, fundamentación y experiencias. San Vicente del Raspeig: Universidad de Alicante
- Damasio, A. R. (2011). El error de Descartes: la emoción, la razón y el cerebro humano. Barcelona: Destino.
- Del Barrio V. y Carrasco M.A. (2013). Depresión en niños y adolescentes . Madrid: Editorial Síntesis.
- Dio Bleichmar, E. (2005). Manual de Psicoterapia de la relación padres e hijos. Barcelona: Paidós.
- Ezpeleta, L. y Toro, J. (2014). Psicopatología del desarrollo. Madrid: Pirámide.
- Gazzaniga, M. S. (1998). Cuestiones de la mente: cómo interactúan la mente y el cerebro para crear nuestra vida consciente. Barcelona: Herder.
- Lovett, J. (2000). La curación del trauma infantil mediante DRMO (EMDR). Barcelona: Paidós.
- Martos, J., Ayuda, R., González, A., Freire, S. y Llorente, M. (2012). El síndrome de Asperger: Evaluación y Tratamiento. Madrid: Síntesis.
- Méndez Carrillo, F. X., Espada Sánchez, J. P. y Orgilés Amorós, M. (Coords.) (2006). Terapia psicológica con niños y adolescentes: estudio de casos clínicos. Madrid: Pirámide.
- Méndez Carrillo, F. X., Espada Sánchez, J. P. y Orgilés Amorós, M. (Coords.) (2006). Intervención psicológica y educativa con niños y adolescentes. Estudios de casos escolares. Madrid: Pirámide.
- Moneta, Mª E. (2009). El apego: aspectos clínicos y psicobiológicos de la díada madre-hijo. Santiago de Chile: Cuatro Vientos.

Aldizkariak

Revista de Psicopatología y Psicología Clínica
Psicothema
Infancia y Aprendizaje
Análisis y Modificación de Conducta
Clínica y Salud
Estudios de Psicología
Revista Española de Orientación y Psicopedagogía

Interneteko helbide interesgarriak

Generales:

<http://www.famiped.es>
<http://www.dsm5.org/Pages/Default.aspx>

Problemas emocionales en niños y adolescentes

<http://www.rtve.es/alcarta/videos/uned/uned-problemas-conductuales-emocionales-ninos-causas-prevencion-tratamiento-23-11-12/1588015/>
<http://edicacionespecialpr.tripod.com/id21.html>
<http://www.aorana.com/info/fobia-social/trastornos-emocionales-infanto-juveniles-mas-frecuentes/>
<http://psicopedagogias.blogspot.com.es/2008/03/trastornos-de-conducta-en-nios-y.html>
<http://adleriana.blogspot.com.es/2013/03/trastrnos-emocionales-e-ninos-y.html>
<http://escuela.med.puc.cl/paginas/ops/curso/lecciones/leccion13/m3l13leccion.html>

Violencia y trauma

<http://www.nimh.nih.gov/health/publications/espanol/ayudando-a-ninos-y-adolescentes-a-superar-la-violencia-y-los-desastres-padres/index.shtml>

Programas prevención de trastornos conducta infantil:

<http://www.orientacionandujar.es/modificacion-de-conducta/>
<http://www.psicodiagnosis.es/areageneral/problemasconductainfantil/controlconductainfantil/index.php>
<http://www.cinteco.com/profesionales/2012/05/17/problemas-de-conducta-en-la-infancia/>
<http://www.anpe.es/formacion/2012/09/campana-de-la-fad-construye-tu-mundo-sobre-prevencion-de-conductas-de-riesgo/>
<http://www.mapfre.com/salud/es/cinformativo/psiquiatria-infantil-adolescente.shtml>

IRAKASKUNTZA-GIDA

2021/22

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana PGSAN801 - Osasun Psikologia Orokorra Unibersitate Masterra

Ikastaroa Zehaztugabea

IRAKASGAIA

503891 - Zahartzaroaren Ebaluazioa eta Esku-hartzea

ECTS kredituak: 4

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Osasuna eta zahartzea. Bizi-kalitatea, zahartzaroan. Erretiroari eta afektibotasun-galerei aurre egitea. Adindunek izaten dituzten gorabehera emozionalen eta narriadura kognitiboaren ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua. Esku-hartze psikologikoen programak (tratamendua eta prebentzioa), zaintzaileekin.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiekin eta erizainekin.
- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun Psikologia Orokorraren esparruan eta osasun-arazoeekin lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- Zahartze aktiboa eta zahartze patologikoa sailkatzea.
- Adineko pertsonen ebaluazioan, oro har, eta dementzietan, bereziki, erabiltzen diren ebaluazio-teknikak eta tresnak ezagutzea eta aplikatzea.
- Arazo psikoafektiboak eta/edo narriadura kognitiboa dituzten adinekoei zuzendutako esku-hartze programak diseinatzea.
- Zaintzak mendekotasuna duten adinekoen zaintzaileengan dituen ondorio negatiboak murrizteko esku-hartzeak diseinatzea.

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

1. Gaia. Zahartze aktiboa. Bizi-kalitatea zahartzaroan. Erretiroari eta galerei aurre egitea.
2. Gaia. Pertsona zaharren nahaste emozionalen ebaluazioa, prebentzioa eta tratamendua.
3. Gaia. Pertsona zaharren galera kognitiboen ebaluazioa, prebentzioa eta esku-hartze goiztiarra.
4. Gaia. Esku-hartze psikologikoa helburu duten programak zaintzaileentzat.
5. Gaia. Saio klinikoak: behar diren ebaluazio-prozedurak zehaztu, hipotesi azaltzaileak planteatu eta esku-hartze plana lana landu.

METODOLOGIA (PRESTAKUNTZA-JARDUERAK)

Prestakuntza-jarduera	Ordu.	Ikasgelako orduen ehunekoa
Iturriak eta baliabideak erabiltzea	12,5	0 %
Talde-lana	12,5	0 %
Irakurketak	12,5	0 %
Estudio individual	12,5	0 %
Proiektuen aurkezpena eta defentsa	15	100 %
Azalpenezko eskolak	15	100 %
Kasu praktikoen ebazpena	20	100 %

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	12		28						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	18		42						

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

Izena	Gutxieneko ponderazioa	Gehieneko ponderazioa
Idatzizko azterketa	40 %	60 %
Lan praktikoak	40 %	60 %

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Azterketa idatzia galdera motzez osatua egongo da.

Lan praktikoa irakasleek proposatzen dituzten gaien inguruko mini errebisio bat izango da. Erreferentziak kontutan izan gabe 5 orrikoa.

Ebaluaketa modu ez presentzian egin beharko balitz, ponderazioetan aldaketarik egin gabe, lanak, ebaluaketa frogak edo aurkezpenak modu birtualean egingo dira (Egela, Webex, beste plataforma birtual batzuk).

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko ebaluazioaren modu eta baldintza berberetan egingo da

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

- Fernández-Ballesteros, R. (2009). Psicología de la vejez. Una psicogerontología aplicada. Madrid: Pirámide
 Fernández-Ballesteros, R. (2000). Gerontología social. Madrid: Pirámide.
 Fernández-Ballesteros, R. (1991). Evaluación e intervención psicológica en la vejez. Barcelona: Martínez Roca.
 Leturia, F. J., Yanguas, J. J., Arriola, E. y Uriarte, A. (2001). La valoración de las personas mayores: evaluar para conocer, conocer para intervenir. Madrid: Cáritas.
 Lizaso, I. (2014). Garapen biologikoa eta kognitiboa bizi-zikloan. Bilbo: UEU.
 Lizaso, I. y Aizpurua, A. (2010). Alzheimer motako demenzia: zer da eta zer egin? Bilbo: UEU.
 Millán Calenti, J. C. (2010). Gerontología y Geriatría. Valoración e intervención. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
 Montorio, I. (1994). La persona mayor. Guía aplicada de evaluación psicológica. Madrid: INSERSO.
 Montorio, I. e Izal, M. (1999). Intervención psicológica en la vejez. Madrid: Síntesis.
 Reizabal, L. Y Lizaso, I. (2011). Garapen psikologikoa helduaroan eta zahartzaroan. Bilbo: UEU.

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- Crespo, M. y López, J. (2006). El apoyo a los cuidadores de familiares mayores dependientes en el hogar: desarrollo del programa cómo mantener su bienestar. Ministerio de trabajo y asuntos sociales. Madrid: Pirámide.
 Crespo, M. y López, J. (2007). El estrés en cuidadores de mayores dependientes. Cuidarse para cuidar. Madrid: Pirámide.
 Etxeberria Arritxabal, I., García Soler, A., Iglesias Da Silva, A., Urdaneta Artola, E., Lorea González, I., Díaz Veiga, P., y Yanguas Lezaun, J. J. (2011). Efectos del entrenamiento en estrategias de regulación emocional en el bienestar de cuidadores de enfermos de Alzheimer. Revista Española de Geriatría y Gerontología 46(4), 206-212.
 Etxeberria, I., Etxebarria, I., y Urdaneta, E. (2017). Emotional aging profiles. Does age matter? Aging & Mental Health, 17, 1-9.
 Etxeberria, I., García, A., Iglesias, A., Urdaneta, E., Galdona, N., Yanguas, J.J (2009). GAM: Programa psicoeducativo dirigido a la mejora emocional de cuidadores de enfermos de Alzheimer. Erein: San Sebastián.
 IMSERSO (2011). Libro blanco del Envejecimiento activo. Madrid: Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad.
 Lizaso, I. y Camio, S. (2006). Zahartzaroko antsietate eta depresio kasuei aurre egiteko baliabideak. Bilbo: Servicio

editorial de la Universidad del País Vasco. <http://testubiltegia.ehu.es/>

Lizaso, I. y Sánchez De Miguel, M. (2008). Adineko emakumeak: lan mundura sartzearen eta erretiroa hartzearen inguruko zenbait ekarpen. *Uztaro*, 66, 75-85.

Lizaso, I. y Sánchez de Miguel, M. (2009). Erretirorako prestakuntza programak: historia laburra, helburuak eta edukiak. *Uztaro*, 68, 71-80.

Lizaso, I., Sánchez De Miguel, M., y Reizabal, L. (2008). Factores psicológicos y de salud asociados con un nuevo perfil de jubilados. *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*, 24 (3), 303-324.

Lizaso, I., Sánchez De Miguel, M., y Reizabal, L. (2009). Diferentes formas de acceder a la jubilación y su relación con la salud psicológica. *Revista Española de Geriatria y Gerontología*, 44 (6), 311-316.

Lizaso, I., Franco, J., Bilbatua, P., Arrillaga, I., Etxeberria, I., y Aragon, I. (2013). Psikoestimulazioa lantzeko ariketak. Donostia: Erein. <http://blog.laharelkargoa.org/psikoestimulazio-liburua>

Lizaso, I., Franco, J., Bilbatua, P., Arrillaga, I., Etxeberria, I., y Aragon, I. (2016). Ejercicios de psicoestimulación cognitiva. Donostia: Erein. <http://blog.laharelkargoa.org/psikoestimulazio-liburua>

Losada, A. y Nogales-González, C. (2013). Familiares cuidadores de personas con demencia. En J. Pla-Vidal, J. Téllez-Vargas y R. Alarcón-Velandia (Eds.), *Psicogeriatría: una visión integral del envejecimiento humano*. Bogotá: Asociación Colombiana de Psiquiatría Biológica

Montorio I, Losada A, Márquez M, Izal M. Barreras para el acceso a los servicios de intervención psicosocial por parte de las personas mayores. *Intervención Psicosocial* 2003; 12: 301-24

Prieto, D., Buiza, C., Etxeberria, I., Galdona, N., Gonzalez, MF., Urdaneta, E., Yanguas, J.J. (2008). *Emociones y Envejecimiento*. Barcelona: Fundacion Viure y Conviure

Tizón, J. L. (2004). *Pérdida, pena, duelo. Vivencias, investigación y asistencia*. Barcelona: Paidós-Fundación Vidal i Barraquer.

Tizón, J. L. Y Sforza, M. (2008). *Días de duelo: encontrando salidas*. Barcelona: Alba

Gehiago sakontzeko bibliografia

-Crespo, M. y López, J. (2007). *El estrés en cuidadores de mayores dependientes. Cuidarse para cuidar*. Madrid: Ed. Pirámide.

-Deví Bastida, J. (2012). *Manual de intervención clínica en psicogerontología*. Barcelona: Herder

-Etxeberria, I., García, A., Iglesias, A., Urdaneta, E., Galdona, N., Yanguas, J.J (2009). *GAM: Programa psicoeducativo dirigido a la mejora emocional de cuidadores de enfermos de alzheimer*. Erein. San Sebastián.

-Fernández-Ballesteros, R (Dir.) (2009). *Psicología de la Vejez - Una psicogerontología aplicada*. Madrid: Pirámide.

-IMSERSO (2011). *Libro blanco del Envejecimiento activo*. Madrid: Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad.

-Losada, A., Montorio, i., Izal, M. y Márquez-Gonzalez, M. (2006). Estudio e intervención sobre el malestar psicológico de los cuidadores de personas con demencia. El papel de los pensamientos disfuncionales. Ministerio de trabajo y asuntos sociales. Madrid.

-Pérez Ortiz, L. (2010). *La estructura social de la vejez en España*. Madrid: IMSERSO.

-Tizón, J.L. (2004). *Pérdida, pena, duelo. Vivencias, investigación y asistencia*. Barcelona: Paidós-Fundación Vidal i Barraquer.

-Tizón, J.L.; Sforza, M. (2008). *Días de duelo: encontrando salidas*. Barcelona: Alba ed.

Aldizkariak

- Aging and Mental Health
- Clinical Gerontologist
- Findings lead to action
- International Journal of Aging and Human Development
- International Psychogeriatrics
- Intervención Psicosocial
- Journals of Gerontology
- Revista Española de Geriatria y Gerontología
- Gerontologist

Interneteko helbide interesgarriak

- www.crealzheimer.es
- www.imsersomayores.csic.es/
- www.segg.es
- www.ingema.org
- www.apa.org/pi/aging
- www.asaging.org/
- www.sepg.es

GUÍA DOCENTE 2021/22

Centro 231 - Facultad de Psicología

Ciclo Indiferente

Plan PGSAN801 - Máster Universitario en Psicología General Sanitaria

Curso Indiferente

ASIGNATURA

503892 - Nuevos desarrollos en PGS I

Créditos ECTS : 3

DESCRIPCIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN DE LA ASIGNATURA

Asignatura optativa cuyo contenido podrá variar a lo largo del tiempo. Actualmente se imparte: Intervención en crisis humanitarias, colectivas y personales.

El papel y las funciones que puede desempeñar el psicólogo en situaciones críticas en situaciones tan diversas como intentos de suicidio, desastres tecnológicos y naturales, crisis humanitarias, procesos de duelo, etc. sobrepasa la compartimentación formativa tradicional. Competencias relacionadas con la psicología clínica, social, ambiental, organizacional, educativa, etc. son imprescindibles para poder ser eficaz en escenarios de intervención de muy diversa naturaleza.

COMPETENCIAS / RESULTADOS DE APRENDIZAJE DE LA ASIGNATURA

COMPETENCIAS DE LA ASIGNATURA

- Mostrar habilidades de comunicación interpersonal y de manejo de las emociones adecuadas para una interacción efectiva con los pacientes, familiares y cuidadores en los procesos de identificación del problema, evaluación, comunicación del diagnóstico e intervención y seguimiento psicológicos.
- Redactar informes psicológicos de forma adecuada a los destinatarios.
- Saber comunicar y comunicarse con otros profesionales, y dominar las habilidades necesarias para el trabajo en equipo y en grupos multidisciplinares.
- Conocer en profundidad la naturaleza psicológica de los trastornos del comportamiento humano.
- Conocer en profundidad los distintos modelos de evaluación e intervención en el campo de la Psicología General Sanitaria, así como las técnicas y procedimientos que de ellos se derivan para el abordaje de los trastornos del comportamiento y en los factores psicológicos asociados con los problemas de salud.
- Diseñar, desarrollar y en su caso supervisar y evaluar planes y programas de intervención psicológica, en función de la evaluación psicológica y de las variables individuales y sociales concurrentes en cada caso.
- Realizar actividades de promoción y de educación para la salud psicológica individual y comunitaria.

RESULTADOS DE APRENDIZAJE DE LA ASIGNATURA

- Adquirir, desarrollar y poner en práctica un modelo de organización del apoyo psicológico en incidentes con múltiples víctimas.
- Conocer en profundidad las reacciones y respuestas habituales ante situaciones críticas o grandes emergencias.
- Conocer, planificar y aplicar técnicas y estrategias de apoyo psicológico inmediato.
- Planificar la gestión del riesgo de colectivos vulnerables en situaciones de crisis o grandes emergencias.
- Adquirir, desarrollar y poner en práctica las técnicas más adecuadas en la gestión del duelo.
- Conocer las obligaciones y responsabilidades de los profesionales de la psicología en situaciones de crisis

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

NUEVOS DESARROLLOS EN PGS I: INTERVENCIÓN EN CRISIS HUMANITARIAS, COLECTIVAS Y PERSONALES

Tema 1. Organización del Apoyo psicológico en incidentes con múltiples víctimas y desastres

Tema 2. Reacciones habituales ante situaciones críticas o catastróficas.

Tema 3. Habilidades, técnicas y estrategias para el Apoyo psicológico inmediato.

Tema 4. Intervención en situaciones específicas de crisis y colectivos vulnerables: El caso de los refugiados de guerra.

Tema 5. El proceso de duelo

Tema 6. Intervención terapéutica en el proceso de duelo

METODOLOGIA (ACTIVIDADES FORMATIVAS)

Actividad Formativa	Horas	Porcentaje presencialidad
Presentación y defensa de proyectos	9	100 %
Clases expositivas	9	100 %
Estudio individual	11,2	0 %
Lecturas	11,2	0 %
Trabajo en grupo	11,3	0 %

Manejo de fuentes y recursos	11,3	0 %
Resolución de casos prácticos	12	100 %

TIPOS DE DOCENCIA

Tipo de Docencia	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Horas de Docencia Presencial	9		21						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	13,5		31,5						

Leyenda: M: Magistral S: Seminario GA: P. de Aula
 GL: P. Laboratorio GO: P. Ordenador GCL: P. Clínicas
 TA: Taller TI: Taller Ind. GCA: P. de Campo

HERRAMIENTAS Y PORCENTAJES DE CALIFICACIÓN

Denominación	Ponderación mínima	Ponderación máxima
Examen escrito	50 %	70 %
Trabajos Prácticos	30 %	50 %

CONVOCATORIA ORDINARIA: ORIENTACIONES Y RENUNCIA

Examen individual de preguntas abiertas.
 Portafolio grupal de prácticas.
 Presentación de proyecto de intervención

En esta asignatura, bastará con no presentarse al examen para renunciar a la convocatoria.

En caso de que la evaluación tuviese que realizarse de forma no presencial, se mantendrán las mismas ponderaciones que para la opción de evaluación presencial, pero los trabajos, pruebas de evaluación o presentaciones de la asignatura, se llevarán a cabo de forma virtual (Egela, Webex, otras plataformas virtuales.).

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA: ORIENTACIONES Y RENUNCIA

Se realizará en los mismos términos y condiciones que la evaluación ordinaria

MATERIALES DE USO OBLIGATORIO

Fernández, J.M (2005). Apoyo psicológico en situaciones de emergencia. Madrid: Pirámide.
 Neimeyer, R.A (2007). Aprender de la pérdida. una guía para afrontar el duelo. Barcelona . Paidós
 Parada E. (Coord.). (2008). Psicología y Emergencia. Bilbao: Editorial Desclee de Brouwer.
 Payás, A (2010). Las tareas del duelo. psicoterapia de duelo desde un modelo integrativo relacional. Barcelona. Paidós
 Pérez de Armiño, K. (2000). Diccionario de Acción Humanitaria y cooperación al desarrollo. Barcelona: Icaria.
 Robles, J.I y Medina, J.L (2002). Intervención Psicológica en las catástrofes. Madrid: Síntesis
 San Juan, C. (2001). Catástrofes y Ayuda de Emergencia: Estrategias de evaluación, prevención y tratamiento. Barcelona: Icaria.
 VV.AA. (2012). Manual Psicosocial para Intervinientes en Emergencias. Arkaute: Academia Vasca de Policía y Emergencias.
 Worden, J. Willian (2010). El tratamiento del duelo: Asesoramiento psicológico y terapia. Barcelona: Paidós

BIBLIOGRAFÍA

Bibliografía básica

Besada, R. (2007). Técnicas de apoyo psicológico y social al paciente y familiares. Vigo: Editorial Ideaspropias.
 Bowlby, J. (1993). La pérdida afectiva. Barcelona. Paidós
 García, M., Gil, J.M. & Valero, M. (2007). Psicología y Desastres: Aspectos psicosociales. Castellón: Publicaciones de la Universidad Jaume I.
 De la Herrán, A y Cortina, M. (2006) La muerte y su didáctica. Manual para educación infantil, primaria y secundaria. Madrid. Universitas
 Izagirre, P. (2010). Oroimen emozionala eta beldurraren gordelekua. Euskal herriko unibertsitatea. Ekaia aldizkaria (15-21)

- Kar, N., y Bastia, B.K. (2006). Post-traumatic stress disorder, depression and generalized anxiety disorder in adolescents after a natural disaster: a study of comorbidity. *Clinical Practice and Epidemiology on Mental Health*, 2(17), 17.
- Pacheco, T. (2012). *Atención Psicosocial en Emergencias. Evaluación e intervención en situaciones críticas*. Madrid: Síntesis.
- Ogden, P (2009). *El trauma y el cuerpo. Un modelo sensoriomotriz de psicoterapia*. Bilbao. Desclée de Brouwer
- Ramos, R. et al (2006). *Psicología aplicada a crisis, desastres y catástrofes*. Melilla: UNED- Melilla.
- Rodríguez, J., Zaccarelli, M. R. Pérez (eds.). *Practical guide for mental health in disaster situations*. Washington, D.C.: PAHO/WHO, 2006. <http://tinyurl.com/84ca92f>
- San Juan, C. (2011). The role of the organizational psychologist in disasters and emergency situations. *Disasters*, 35 (2).346-361.
- VV.AA. (2007). *IASC Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings*. http://www.who.int/mental_health/emergencies/guidelines_iasc_mental_health_psychosocial_june_2007.pdf

Bibliografía de profundización

- Alvarez, M, Jové, R y Santos, E. (2009) *La cuna vacía: El doloroso proceso de perder un embarazo*. Madrid la esfera de los libros
- Christophe Fauré (2004). *Vivir el duelo: la pérdida de un ser querido*. Barcelona: Kairós
- De Hennezel, M. (1996). *La muerte íntima*. Barcelona: Plaza&janés
- Gonzalez, J.L. (2001). *Sociedad y sucesos vitales extremos*. Servicio de publicaciones de la Universidad de Burgos.
- Kroen, W. C. (2002) *Cómo ayudar a los niños a afrontar la pérdida de un ser querido*. Barcelona: Oniro
- Kübler-Ross, E (2000). *Sobre la muerte y los moribundos*. Barcelona: Grijalbo
- Martín Bersistáin, C. (1999). *Reconstruir el tejido social*. Barcelona: Icaria.
- Ruzek, J.I., Brymer, M.J. Jacobs, A.K Layne, C.M. Vernberg, E. Watson, P.J. (2007) *Psychological first aid*. *Journal of Mental Health Counselling*, 29(1), 17-49.
- San Juan, C. (2006). *Intervención Psicosocial y cooperación al desarrollo en catástrofes naturales*. En M.I. Hombrados et al (Eds.). *Intervención Social y Comunitaria*. Málaga: Editorial Aljibe.
- San Juan, C. (2012). *Rethinking Psychosocial Interventions in Natural Disasters: Lessons from Holistic Ecocentrism and Religious Beliefs*. *Journal of Religion & Health*. DOI 10.1007/s10943-012-9589-6.
- Valero, M. Gil, J.M & Renedo, M. (2007). *Profesionales de la Psicología ante el desastre*. Castellón: Universidad Jaume I.
- Wilber,K. (1995). *Gracia y coraje*. Gaia

Revistas

- Cuadernos de Crisis y Emergencias. <http://www.cuadernosdecrisis.com/>
- Disasters
- Disaster Advances
- International Journal of Mass Emergencies and Disasters.
- Revista de psicoterapia <http://revistadepsicoterapia.com/>

Direcciones de internet de interés

- Asociaciones de apoyo al duelo www.krisálida.com. www.renacer.org. www.bideginduelo.org
- Bibliografía especializada en duelo www.alfinlibros.com
- Dirección General de Protección Civil y Emergencias. www.proteccioncivil.org
- Disaster Mental Health Institute. www.usd.edu/dmhi
- Disaster Research Center. <http://www.udel.edu/DRC/>
- Observatorio Psicosocial de Recursos en Situaciones de Desastres. <http://www.opside.uji.es/>
- Prevención de suicidio www.suicidioprevención.com
- Sociedad española de cuidados paliativos www.secpal.com

GUÍA DOCENTE 2021/22

Centro 231 - Facultad de Psicología

Ciclo Indiferente

Plan PGSAN801 - Máster Universitario en Psicología General Sanitaria

Curso Indiferente

ASIGNATURA

503893 - Nuevos desarrollos en PGS II

Créditos ECTS : 3

DESCRIPCIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN DE LA ASIGNATURA

La asignatura de evaluación y rehabilitación neuropsicológica, es una asignatura optativa del master de psicología general sanitaria. Supone una aproximación al ámbito de trabajo de la neuropsicología clínica, desde el punto de vista de la evaluación y la intervención.

COMPETENCIAS / RESULTADOS DE APRENDIZAJE DE LA ASIGNATURA

COMPETENCIAS DE LA ASIGNATURA

- Mostrar habilidades de comunicación interpersonal y de manejo de las emociones adecuadas para una interacción efectiva con los pacientes, familiares y cuidadores en los procesos de identificación del problema, evaluación, comunicación del diagnóstico e intervención y seguimiento psicológicos.
- Redactar informes psicológicos de forma adecuada a los destinatarios.
- Saber comunicar y comunicarse con otros profesionales, y dominar las habilidades necesarias para el trabajo en equipo y en grupos multidisciplinares.
- Conocer en profundidad la naturaleza psicológica de los trastornos del comportamiento humano.
- Conocer en profundidad los distintos modelos de evaluación e intervención en el campo de la Psicología General Sanitaria, así como las técnicas y procedimientos que de ellos se derivan para el abordaje de los trastornos del comportamiento y en los factores psicológicos asociados con los problemas de salud.
- Diseñar, desarrollar y en su caso supervisar y evaluar planes y programas de intervención psicológica, en función de la evaluación psicológica y de las variables individuales y sociales concurrentes en cada caso.
- Realizar actividades de promoción y de educación para la salud psicológica individual y comunitaria.

RESULTADOS DE APRENDIZAJE DE LA ASIGNATURA

- Utilizar el vocabulario y las expresiones básicas adecuadas necesarias para una interacción efectiva con los pacientes, familiares y cuidadores en los procesos de identificación del problema, evaluación, comunicación del diagnóstico e intervención y seguimiento psicológicos.
- Redactar un informe neuropsicológico de forma adecuada a los destinatarios.
- Emplear el vocabulario básico necesario para comunicar y comunicarse con otros profesionales, y dominar las habilidades necesarias para el trabajo en equipo y en grupos multidisciplinares.
- Conocer en profundidad la naturaleza psicológica de los trastornos del comportamiento humano.
- Conocer los distintos modelos de evaluación e intervención en el campo de la neuropsicología.
- Entender el diseño, desarrollo, supervisión y evaluación de planes y programas de intervención neuropsicológica, en función de la evaluación y de las variables individuales y sociales concurrentes en cada caso.
- Proponer actividades de promoción y de educación para la salud psicológica individual y comunitaria.

CONTENIDOS TEÓRICO-PRÁCTICOS

EVALUACIÓN Y REHABILITACIÓN NEUROPSICOLÓGICA

Tema 1. Introducción a la neuropsicología: el papel del neuropsicólogo clínico

Tema 2. Técnicas de evaluación neuropsicológica

Tema 3. Técnicas de rehabilitación neuropsicológica

METODOLOGIA (ACTIVIDADES FORMATIVAS)

Actividad Formativa	Horas	Porcentaje presencialidad
Clases expositivas	9	100 %
Estudio individual	15	0 %
Lecturas	15	0 %
Manejo de fuentes y recursos	15	0 %
Resolución de casos prácticos	21	100 %

TIPOS DE DOCENCIA

Tipo de Docencia	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Horas de Docencia Presencial	9		21						
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	13,5		31,5						

Leyenda: M: Magistral S: Seminario GA: P. de Aula
 GL: P. Laboratorio GO: P. Ordenador GCL: P. Clínicas
 TA: Taller TI: Taller Ind. GCA: P. de Campo

HERRAMIENTAS Y PORCENTAJES DE CALIFICACIÓN

Denominación	Ponderación mínima	Ponderación máxima
Examen practico	60 %	40 %
Examen escrito (teoría)	40 %	60 %

CONVOCATORIA ORDINARIA: ORIENTACIONES Y RENUNCIA

El examen teórico final estará compuesto por preguntas abiertas y de respuesta múltiple sobre los contenidos teóricos y prácticos impartidos.

Examen práctico: análisis de aspectos de evaluación y rehabilitación neuropsicológica de los casos analizados en clase.

En esta asignatura bastará con no presentarse al examen para renunciar a la convocatoria.

** Evaluación continua: la parte teórica será evaluada a través de un cuestionario (20% de la nota) con preguntas abiertas y tipo test. La parte práctica, será evaluada a través del dossier que se entregará el último día de clase con el conjunto de tareas prácticas realizadas durante las clases (80% de la nota).

CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA: ORIENTACIONES Y RENUNCIA

Se realizará en los mismos términos y condiciones que la evaluación ordinaria

MATERIALES DE USO OBLIGATORIO

Documentación preparada "ad hoc" por los docentes de la asignatura con materiales relacionados con los casos prácticos que se trabajarán en la misma.

BIBLIOGRAFÍA

Bibliografía básica

- Ardila, A. y Roselli, M. (2007). Neuropsicología clínica. Mexico. Manual moderno.
 Enseñat Cantallops, A., Roig Rovira, T. y Garcia Molina, A. (2015). Neuropsicología pediatria. Madrid. síntesis.
 Jodar, M. (2013). Neuropsicología. Barceloan. UOC.
 Junqué, C. y Barroso, J.J. (2009). Manual de neuropsicología. Madrid. síntesis.
 Lezak, M.D. (2012). Neuropsychological assessment (5^{ed}). New York. Oxford University Press.
 Muñoz Céspedes, J.M. y Tirapu Ustarróz, J. (2008). Rehabilitación neuropsicológica. Madrid. síntesis.
 Portellano, J.A. y García, J. (2014). Neuropsicología de la atención, las funciones ejecutivas y la memoria. Madrid. Síntesis.
 Tirapu, J., Rios, M. y Maestú, F. (2011). Manual de neuropsicología (2^{ed}). Barcelona. Viguera.

Bibliografía de profundización

- Arnedo, M. (2018). neuropsicología del desarrollo. Madrid. Panamericana.
 Arnedo, M. y Bembibre, J. (2017). Neuropsicología a través de casos clínicos. Madrid. Panamericana.
 Cano de la Cuerda, R. y Collado, S. (2015). neurorrehabilitación: métodos específicos de valoración y tratamiento. Madrid. Panamericana.
 León, J. (2015). fundamentos de neuropsicología humana. Madrid. Síntesis.
 Ruiz, J.M. y Alvarez, A. (2016). manual de neuropsicología pediátrica. Madrid.
 Tate, R.L. (2010). A compendium of test, scales, and questionnaires: the practitioner's guide to measuring outcomes after

acquired brain impairment. New York. Psychology Press.

Villa, M.A., Navarro, M.E. y Villaseñor, T.D. (2017). Neuropsicología clínica hospitalaria. Mexico Manual Moderno.

Yañez, M.G. (2016). Neuropsicología de los trastornos del neurodesarrollo, diagnóstico, evaluación e intervención. Mexico. Manual Moderno.

Revistas

Brain and Cognition

Cuadernos de neuropsicología

Cognition and emotion

Cortex

European journal of pediatría neurology

Evaluation review

Journal of cognitive neuroscience

Neuropsychology

Revista de neurología

Direcciones de internet de interés

<http://www.theabcn.org> (american board of clinical neuropsychology)

<http://www.aan.com> (American academy of neurology)

<http://www.med.ohi-state.edu/ins/> (International neuropsychological society)

<http://www.nanoline.org> (national academy of neuropsychology)

<http://www.sen.es> (sociedad española de neurología)

<http://www.blog.neuronup.com> (neuronup)

<http://www.hablemosdeneurociencia.com> (Hablemos de neurociencia)

<http://neuropediatria.org> (Neuropediatria)

MASTERREKO IRAKASLEEN IKERKETA LERROAK

Joana Acha irakaslea

- Autismo, hizkuntza eta irakurketa nahasteetan inplikaturiko faktoreak

Alazne Aizpitarte irakaslea

- Nerabeen arteko indarkeria: detekzioa, ebaluazioa eta prebentzioa
- Genero indarkeria eta biktimizazioa
- Genero eta etxeko indarkeriaren lekuko diren haur eta nerabeek
- Agresibitatearen garapena eta nerabearoa

José Martín Amenabar irakaslea

- Atxikimenduzko haziera, haurtzaroko loa eta koletxoak

Ainara Andiaarena irakaslea

- Ingurugiroko kutsatzaileak eta garapen neuropsikologia
- Haur neuropsikologia eta neurogarapeneko nahasteak

Enrique Arranz irakaslea

- Familia-testuingurua eta garapen psikologikoa: deskripzioa, ebaluazioa eta esku-hartzea.

Ignacia Arruabarrena irakaslea

- Haurtzaroko eta nerabearoa babestu: haur-babespen zerbitzuetan erabiltzeko tresnak garatu eta balidatzea.
- Tratu txarretako eta axolagabeko familientzako prebentzio eta esku-hartze programen diseinua, indarrean jartzea eta ebaluazioa.
- Haur-plangintzarako aholkularitza eta ebaluazioa

Irene Corres irakaslea

- Bizipen kaltegarriak pairatu izan dituzten haur eta gazteen arreta (prebentzioa eta eskuhartzea) eskola testuinguruan, segregazioa, eskola eta garapen sozioemozionala; haur babesgabetasuna.

Igone Etxeberria irakaslea

- Faktore psikosozialak eta zahartzaroko
- Epe luzeko zaintza

Miriam Gallarin irakaslea

- Familia harremanak eta haur-gazteen garapen psikologikoa
- Trauma eta erresilientzia
- Agreibitatea nerabearoan
- Gurasoek haur-nerabeen garapen psikologikoan duten eragin diferentziala

Arantxa Gorostiaga irakaslea

- Ebaluakera psikologikorako instrumentuen egokitzapen eta balidazioa
- Psikologiaren esparru desberdinetan eskuhartze programen diseinua, ezarpen eta ebaluaketa

Patricia Insúa irakaslea

- Drogen kontsumoa: Prebentzio programa selektiboen diseinua, ezarpen eta ebaluaketa

Nerea Lertxundi irakaslea

- Ingurumeneko kutsatzaileak eta garapen neuropsikologikoa
- Frogen egokitzapena

Izarne Lizaso irakaslea

- Faktore psikosozialak eta zahartzaroa
- Zahartzaro aktiboa eta berrikuntza soziala

Juan Manuel Machimbarrena irakaslea

- Eskola jazarpena eta ziberjazarpena
- Haur eta nerabeen teknologia berrien erabilera (problematikoa)
- Ongizatea eta osasunarekin loturiko bizi kalitatea

Edurne Maiz irakaslea

- Hirugarren belaunaldiko terapiak: Onarpen eta Konpromiso Terapia (OKT) eta Mindfulness-a.
- Elikadura-jokabideak, obesitatea eta haurren elikadura neofobia
- Psikonutrizioa
- Haurdunaldiko eta edoskitzeko ongizatea

Alexander Muela irakaslea

- Suizidioaren ikerketa eta tratamendua
- Animaliek lagundutako esku-hartzeak
- Tratamendu psikologiko pertsonalizatuak

Iñigo Ochoa de Alda irakaslea

- Ongizatea eta haur-babesa: ebaluazioa, prebentzioa eta esku-hartzea.

Darío Páez irakaslea

- Prozesu narratiboak, emozioak eta limurtzea.
- Gaixotasunaren gizarte irudikapena.

José Ignacio Pérez irakaslea

- Osasunaren sustapena eta esku-hartze psikologiko afirmatiboak LGBTQI+ pertsonengan
- Mindfulness eremu kliniko eta osasun esparruan
- Musikoterapia eremu kliniko eta osasun esparruan

Karme Salaberria irakaslea

- Tratamendu psikologikoen eraginkortasuna
- Estresa, herstura, egokitasun nahasteak eta tratamendu psikologikoa
- Tratamendu psikologikoak osasunaren psikologian

César San Juan irakaslea

- Hondamendi naturalen eragin psikosoziala kultura arteko ikuspegitik.

Eneko Sansinenea irakaslea

- Osasun mentala: ebaluaketa, prebentzioa eta interbentzioa
- Osasun mentala eta adikzioak

Andone Sistiaga Berrondo irakaslea

- Haur neuropsikologia eta ikaskuntza nahasteak

Bárbara Torres irakaslea

- Haurtzaroko ongizate eta babesa: Ebaluaketa, prebentzioa eta eskuhartzea.
- Atxikimendua eta erlazio interpertsonalak: Osasunean eta haur, nerabe eta helduen egokitzapenean duen implikazioa.
- Atxikimenduan oinarritutako eskuhartze prebentibo eta terapeutikoak.

Oscar Vegas irakaslea

- Psikoneuroinmunologia: Estresa edo depresioa bezalako faktore psikologikoen hainbat parametro immunologikoen jardueran eta minbiziaren garapenean izan ditzaketen ondorioak.
- Neuropsikologia: amaren eta haurren estresak (listuko kortisol eta alfa amilasa mailen bidez aztertuta) haurraren garapen kognitibo, psikomotor eta sozioemozionalean izan ditzakeen ondorioak.

Ana I. Vergara irakaslea

- Adimen emozionalaren sustatzea haurtzaroan: Tresnak egokitzea eta baliozkotzea, esku hartzea, esku-hartzearen ebaluazioa
- Suizidioaren prebentzioa nerabeen populazioan: tresnak egokitzea eta baliozkotzea, esku-hartzeak diseinatzea, esku hartzea, esku-hartzearen ebaluazioa

Profesoras de Zutitu

- Genero indarkeria
- Bikote tratu txarrak jasan dituzten biktimak (helduak eta adingabeak). Ebaluazio eta tratamendu psikologikoa.
- Bikote tratu txarretan erasotzaileak (helduak eta adingabeak). Ebaluazio eta tratamendu psikologikoa.
- Haurtzaroan eta helduaroan sexu eraso biktimak. Ebaluazio eta tratamendu psikologikoa
- Familian esku-hartze psikologikoa

KANPOKO PRAKTIKAK

Kanpoko praktiken bidez ikasleek aukera dute Osasunaren Psikologiaren lanbidean murgiltzeko, eta, hartara, prestakuntza bidean dauden profesional legez arituta, praktikan jartzeko graduan eta masterreko lehen urtean eskuratutako gaitasunak eta prestakuntza teoriko eta praktikoa.

Kanpoko praktikak bigarren mailako lehenengo seihilekoan egiten dira. Guztira, 750 ordu dira (30 ECTS): 600 ordu praktika gunean bertan egin beharrekoak eta 150 ordu, bestelako lanak egiteko, adibidez, praktiken memoria egiteko.

Praktikak baimendutako osasun zerbitzuetan egiten dira; zerbitzuok osasun zentroyen zerrendan erregistratuta egon behar dira eta hitzarmena izan behar dute sinatuta Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatearekin. Ikasleak aukera dauka 30 kredituak zerbitzu berean osatzeko, edo, bestela, bi zerbitzutan egin ditzake, bakoitzean 15 kreditu eginda. Kanpoko Praktiken Plazen Katalogoa web gunean dago eskuragarri.

Ikasleek begirale bat dute osasun zentroan, eta unibertsitatean, masterreko irakasle batek tutore lanak egingo ditu. Praktiken azken ebaluazioa unibertsitateko tutoreak egingo du, kontuan hartuta begiralearen txostena eta ikasleak egindako memoria.

1.- PROZEDURA

Kanpoko praktikak praktika gunean egiten dira begiralearen eta Psikologia Fakultateko tutorearen gidaritzapean (tutorea masterreko irakasle bat izango da).

Begiralearen eginkizunak dira: ikaslea praktiketan gidatzea, praktikak gainbegiratzea, ikaslearen azken ebaluazioko txostena egitea eta tutoreari bidaltzea. Oro har, begiraleak ikaslearen jarduerak gainbegiratu eta gidatuko ditu ikasleari gero eta erantzukizun eta autonomia handiagoa emanda. Begiraleak praktiketako osasun zerbitzuko beste profesional batzuen laguntza izan dezake, baina profesional horiek ezin izango dituzte begirleari berari dagozkion lanak egin.

Tutorearen eginkizunak dira: osasun zerbitzuko begiralearekin eta ikaslearekin harremanetan jartzea praktikak noiz hasiko diren zehazteko; ikaslearen lanak eta bilakaera gainbegiratzea; praktiken kalifikazioa jartzea oinarri hartuta begiralearen balorazioa eta ikasleak egindako memoria.

Ikaslea aldian-aldian batuko da begiralearekin eta tutorearekin praktiken nondik norakoak gainbegiratzeko. Tutoretza horiek banan banakoak izan daitezke edo taldean egindakoak.

Osasun zentroak banatzeko, ikasleak masterreko lehen mailan izandako batez besteko nota hartuko da kontuan. Ikasleak berak aukeratu du osasun zentroa lehentasuna zehaztuta, eta gero batez bestekoaren arabera banatuko dira plazak. Hortaz, batez besteko handiena daukan ikasleari hurrenkeran lehenengo aukeratutako plaza esleituko zaio, hurrengo notarik handienari bere aukeren artean libre dagoen lehenengoa eta abar. Praktika guztiak esleitu ondoren, ikasleari jakinaraziko zaio zein zentrotan egin behar dituen praktikak eta nor den tutorea. Bestalde, tutoreari jakinaraziko zaio zein ikasleren tutore izango den eta osasun zentro bakoitzeko begilea nor izango den, eta tutorea harremanetan jarri beharko da berekin praktikak noiz hasiko diren zehazteko.

2.- IKASLEAK EGIN BEHARREKOAK

Praktiketan egindako jarduerak aldatu egin daitezkeen arren osasun zentroaren arabera, ikasleak ondokoak egin beharko ditu praktiketako begiralearen baimenarekin eta haren gidaritzapean:

1. Erabiltzaileak hartzea eta datuak biltzea klinikako historia osatzeko.
2. Erabiltzaileen ebaluaziorako eta esku-hartze psikologiko, kliniko edo asistentzialerako egingo diren saioak planifikatzea, saioetan behatzaile lana egitea, analisia egitea eta zuzenean parte hartzea, eta erabiltzaileari feedbacka egitea (ispiluaren atzetik edo gelan bertan egonda). Saioak banakakoak izan daitezke, edo familiarekin edo taldean egindakoak.
3. Beste iturri batzuetako informazioa biltzea, ebaluazio prozesuen edo esku-hartze psikologiko, kliniko eta asistentzialaren ingurukoa.
4. Esku-hartze psikologiko, kliniko eta asistentzialaren inguruko ebaluazio edo bilakaera txostena egitea.
5. Esku-hartze psikologiko, kliniko edo asistentziala gainbegiratzeko edo ebaluatzeko egiten diren bileretan parte hartzea.
6. Praktika zentroan taldea koordinatzeko edo jarduerak planifikatzeko egiten diren bileretan parte hartzea.
7. Beste zerbitzu batzuetako profesionalekin egiten diren koordinazio bileretan parte hartzea.
8. Praktiketako zentroak antolatzen dituen prestakuntza jardueretan parte hartzea (tailerretan, mintegietan eta abar).
9. Praktiketako zentroan egiten diren ikerketa proiektuetan laguntzea.
10. Praktiketako tutoreak aholkatutako materialak bilatzea eta aztertzea.

3.- KANPOKO PRAKTIKETAN LANDU BEHARREKO MASTERREKO GAITASUN OROKORRAK

1	Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
2	Jarduera profesionalen bioetikaren oinarriak eta gogoeta egiteko metodoa aplikatu, eta osasun arloko profesional gisa jardun, osasun arloko lanbideak arautzeko azaroaren 21eko 44/2003 Legean xedatutakoari jarraiki.
3	Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan.
4	Informazio klinikoaren iturriak erabili eta kritikoki aztertu.
5	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabili laneko egitekoetan.
6	Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
8	Osasun arloko psikologo nagusiaren jardun esparrua ezagutu eta dagokion profesional espezialistarengana bidaltzen jakin.
9	Lana kalitatearen eta etengabeko hobekuntzaren ikuspuntutik garatu, lan profesional arduratsua izateko behar-beharrezkoa den autokritika egiteko gaitasunarekin.

10	Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza-alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
17	Giza portaeraren eta osasun-arazoekin lotutako faktore psikologikoen ebaluazio psikologikoaren prozesua planifikatu, gauzatu eta, hala behar duenean, ikuskatu, haien ebaluazioa zehaztu ahal izateko.
18	Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
21	Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketajarduerak egin.

4.- EBALUAZIOA

Kanpoko praktiken ebaluazioan begiraleak eta tutoreak hartzen dute parte.

Batetik, begiraleak Ikaslearen Ebaluazio Txostena beteko du eta tutoreari bidaliko dio. Txostenean zehatz jasota ageriko da balorazioa, hain zuzen ere ondokoei buruzkoa: profesio oinarritzko lanak, gaitasun profesionalak, jarrera, ezagutzak eta zeharkako gaitasunak.

Bestetik, tutoreak Kanpoko Praktiken Memoria ebaluatuko du (ikasleak hilabeteko epea izango du memoria aurkezteko praktika aldia amaitzen denetik kontatzen hasita).

5.- PRAKTIKETAKO ZENTROEN EZAUGARRIAK

Ondokoak dira kanpoko praktikek bete beharreko irizpideak ekainaren 12ko ECD/1070/2013 Ministerioaren Aginduak, I. atalean, 44952. orrialdean, jasotakoari jarraituz (agindu horren bidez zehaztu ziren Osasun Psikologia Orokorreko master ofizialeko unibertsitate tituluak egiaztatzeko baldintzak) (<http://www.boe.es/boe/dias/2013/06/14/pdfs/BOE-A-2013-6412.pdf>):

Los centros o servicios sanitarios en los que se pueda desarrollar las prácticas externas del Máster deberán estar autorizados y registrados como Centros Sanitarios en los correspondientes Registros de centros, servicios y establecimientos sanitarios de la correspondiente comunidad autónoma.

Asimismo, para impartir las prácticas externas, las Universidades responsables del Máster, de conformidad con lo dispuesto en el Real Decreto 1558/1986, de 28 de junio, por el que se establecen las bases generales del régimen de conciertos entre las Universidades y las Instituciones sanitarias, deberán tener suscrito el correspondiente convenio con los centros o servicios sanitarios referidos en el párrafo anterior o conjunto de varios de éstos. El citado convenio no será necesario en el supuesto de que el centro o servicio sanitario se encuentre adscrito a la Universidad que imparta el Máster.

Para poder suscribir el convenio de prácticas externas, los centros o servicios sanitarios deberán cumplir, al menos, con los siguientes elementos básicos:

- 1. La tasa de actividad del Centro deberá ser suficiente para garantizar el cumplimiento de los objetivos docentes: mínimo 400 consultas/año y de éstas, 80 nuevas/año. Asimismo, la ratio entre estudiantes en prácticas externas y psicólogo clínico o general que actué como supervisor será máximo 10/1.*

2. *Recursos materiales específicos acordes con la práctica clínica desarrollada:*
  - *Archivo de historias clínicas: Almacenamiento y manejo que garanticen la confidencialidad.*
  - *Registro informatizado de casos y actividad asistencial.*
  - *Biblioteca: Mínimo de textos básicos para apoyo clínico-terapéutico y/o acceso a fuentes de datos digitales.*
  - *Herramientas para la exploración psicológica (test) y de ponderación clínica (escalas).*
  - *Área física: Disponibilidad de instalaciones polivalentes donde se puedan desarrollar actividades formativas específicas.*
3. *Organización, gestión interna y control de calidad:*
  - *Normas, escritas y conocidas, sobre la organización interna y, en especial, sobre la coordinación de los diferentes centros o servicios sanitarios, si los hubiere.*
  - *Programación anual por objetivos.*
  - *Memoria anual de actividades.*
  - *Protocolos básicos, actualizados, de aplicación diagnóstica y terapéutica.*
  - *Reuniones periódicas: Sesiones clínicas periódicas (mínimo 1/mes)*
4. *Indicadores de actividad:*
  - *Recursos humanos: mínimo dos psicólogos con título de Máster en Psicología General Sanitaria, de especialista en Psicología Clínica o transitoriamente psicólogos registrados para realizar actividades sanitarias de acuerdo con lo señalado en el apartado 2 de la Disposición Adicional 6.ª de la Ley 5/2011, de 29 de marzo, de Economía Social.*
  - *Programas / actividades regladas asistenciales en el marco de los programas de actuación establecidos en el Centro. Se podrán considerar algunos de los siguientes:*
    - *Programa de evaluación psicológica.*
    - *Programas de intervención psicológica.*
    - *Programas específicos: adicciones, terapia de pareja, atención a los trastornos de comportamiento del anciano, atención a los trastornos de comportamiento niño y joven, apoyo psicológico a pacientes con patologías crónicas.*
5. *Organización, seguimiento y evaluación de la práctica externa:*
  - *Tutores designados, de acuerdo a un procedimiento determinado y reacreditados periódicamente, para el seguimiento y evaluación de los profesionales en prácticas.*
  - *Plan específico individual de desarrollo de la práctica externa.*
  - *Registro documentado e individual de la práctica.*
  - *Evaluación motivada de la actividad práctica.*

MASTER-AMAIERAKO LANA

1.- EDUKIAREN DESKRIBAPEN LABURRA

Masterraren helburua da ikasleak Osasuneko Psikologo Orokorraren jardueraren alorrean beharrezko kalitate tekniko eta giza kalitatearekin lan profesionala gauzatu ahal izateko gaitasunak edukitzea, eta baita jarduera horrekin lotutako ikerketari begira prestakuntza egokia edukitzea ere.

Master-amaierako Lana (MAL) egitean eta defendatzean argi geratu behar du Osasuneko Psikologo Orokorraren arlo aplikatuan, edo hala badagokio, ikerketarenean, ikasleek onura atera dutela eta lanean jardun dutela. Lan honek ikasleek lortutako trebetasun eta gaitasun guztiak irudikatzen ditu; esan nahi baita, prestakuntza-prozesu osoan lortutako heldutasuna eta maila zientifiko-teknikoa.

MALn, ikasleak erakutsi beharko du baduela gaitasun profesionala edo ikerketa- gaitasuna, osasun integrala hobetzeko prebentzio edo esku-hartze psikologiko eta psikosozialeko jarduerarekin lotuta.

Master Amaierako Lana Osasun Psikologia Orokorraren alorrean espezializatzeko prestakuntzaren azken urratsa da. Ikasleak ahoz azaldu behar du epaimahai baten aurrean, hark ebalua dezan. Defentsa publikoa da, eta epaimahaia masterreko hiru irakaslek osatzen dute. Bestalde, MALa masterreko bi irakaslek zuzendutakoa izan daiteke.

MALa masterreko zeinahi irakasgairi buruzkoa izan daiteke, eta lan zientifiko baten egitura izan behar du. Proiektu edo lan zientifiko bat egin, aurkeztu eta defendatzea du helburu, eta bertan ikasleak masterrean eskuratutako ezagutzak eta gaitasunak adierazi behar ditu.

MALaren gai espezifikoa ikasleak berak aukeratzen du, masterreko irakasleek eman edo proposatutakoan artean edo honekin adostutako beste gai batean. Ikasleak lan mota hauen artean aukera dezake:

- Kasu praktikoak aztertu eta ebaluazio psikologikoko txostenak prestatzea. ***
- Esku-hartze indibidual edo kolektibo bat diseinatzea, eta hori ebaluatzeko metodologia.
- Ikerketa aplikatu bat egitea (edo ikerketa proiektu bat) datu enpirikoekin, masterreko modulu-takoa gai baten gainean, Osasun Psikologiaren eremuan.
- Gai garrantzitsu baten errebisio teoriko bat egin osasunaren psikologiaren eremuan***

*** Gizakiekin, haien lagin biologiko edo datu pertsonalekin egiten diren lan guztiak **ikerketa etikoaren batzordeak (CEISH)** ebaluatu behar ditu. Batzordeak aldeko txostena eman beharko du proiektua hasi aurretik, planteamenduak baldintza metodologiko, etiko eta legalak betetzen dituela ziurtatzeko. Zuzendari / tutorearentzat eta ikasleentzat, batzordeak ebaluatzeko prozesuak TFMaren hasieran atzerapena ekar dezake. Ikusi: <https://www.ehu.eus/eu/web/ceid/publicaciones>

2.- IRAKASGAIAREN GAITASUNAK

- Osasun integralaren kontzeptua barneratu, garatu eta praktikan jarri, osasunaren osagai biopsikosozialei leku eginda, OMEk finkatutako jarraibideekin bat etorrira.
- Jarduera profesionalean bioetikaren oinarriak eta gogoeta egiteko metodoa aplikatu, eta osasun-arloko profesional gisa jardun, osasun-arloko lanbideak arautzeko azaroaren 21eko 44/2003 Legean xedatutakoari jarraiki.
- Pertsonen artean komunikatzeko eta emozioak egokiro gobernatzeko trebetasuna izan arazoa identifikatzeko, ebaluatzeko, diagnostikoaren eta esku-hartzearen berri emateko eta jarraipen psikologikoak egiteko prozesuetan zehar eragin-truke eraginkorra gerta dadin gaixoeekin, familiarekin eta erizaineekin.
- Kritikoki aztertu eta informazio klinikoaren iturriak erabili.
- Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabili laneko egitekoetan.

- Txosten psikologikoak egin hartzaileentzat, modu egokian.
- Ikerketaren esparruko lan-hipotesiak egin, eta informazioa kritikoki jaso eta baloratu, arazoak konpontzeko, metodo zientifikoa aplikaturik.
- Osasun-arloko psikologo nagusiaren jardun-esparrua ezagutu eta dagokion profesional espezialistarengana bidaltzen jakin.
- Lana kalitatearen eta etengabeko hobekuntzaren ikuspuntutik garatu, lan profesional arduratsua izateko behar-beharrezkoa den autokritika egiteko gaitasunarekin.
- Komunikatzen jakin, baita beste profesionalekin ere, eta lana taldean eta jakintza- alor anitzeko taldeetan egiteko beharrezkoak diren trebetasunak menderatu.
- Osasun-arloko langileen betebeharrak eta erantzukizunak ezagutu, gaixoen datu pertsonalen babesari eta informazioaren isilpekotasunari dagokienez.
- Giza portaeraren izaera psikologikoa eta hartan eragina izan dezaketen gizarte- eta biologia-faktoreak ongi ezagutu.
- Giza portaeraren nahasmenduen izaera psikologikoa ongi ezagutu.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak ongi ezagutu.
- Osasun- eta gaixotasun-arazoei lotutako faktore psikosozialak eta biologikoak ongi ezagutu, bereziki buru-osasunarekin zerikusia dutenak.
- Osasun Psikologia Orokorren esparruan eta osasun-arazoei lotutako faktore psikologikoetan ebaluazio eta esku-hartze ereduak ongi ezagutu, baita haietatik eratortzen diren teknikak eta prozedurak ere, portaeraren nahasmenduei aurre egiteko.
- Giza portaeraren eta osasun-arazoei lotutako faktore psikologikoen ebaluazio psikologikoaren prozesua planifikatu, gauzatu eta, hala behar duenean, ikuskatu, haien ebaluazioa zehaztu ahal izateko.
- Ebaluazio psikologikoan eta kasu bakoitzean gertatzen diren aldagai indibidual eta sozialetan oinarriturik, esku-hartze psikologikoko planak eta programak diseinatu, garatu eta, hala behar badu, ikuskatu eta ebaluatu.
- Enpresa bat osatzeko, abiarazteko eta kudeatzeko ezinbestekoak diren jarduerak ezagutu, baita forma juridikoak eta haiei atxikiriko lege-, kontabilitate- eta zerga- betebeharrak ere.
- Espainiako osasun-esparruan indarrean dagoen arautegia ezagutu.
- Norberaren eta komunitatearen osasun psikologikoa zaintzeko sustapen- eta heziketa-jarduerak egin.

3.- MASTER AMAIERAKO LANERAKO IZENA EMATEA ETA LANAREN DEFENTSA

Lanaren luzera eta ezaugarri formalak: Lanak 30 eta 50 orri bitartean izango ditu. Gehienez ere 50 orri izango ditu (erreferentzia bibliografikoak eta eranskinak kontuan hartu barik). Gomendatzen dugu honako ezaugarriok erabiltzea: lerroarte: 1,5; letra tipoa: Times New Roman; tamaina: 12 puntu.

Zuzendaria: Masterreko Batzorde Akademikoak tutore bat emango dio ikasle bakoitzari Master Amaierako Lana egiteko. Tutorea nahitaez izango da masterreko partaidea eta irakasle doktorea, baita Euskal Herriko Unibertsitateko lan kontratuduna edo bertako funtzionarioa ere. Lana masterreko beste irakasle batek edo masterreko irakasle izan gabe, izateko irizpideak betetzen dituen irakasle batek, kozuzendua izan daiteke

Matrikula egiteko baldintzak: MALerako matrikula 2. Ikasturtetik aurrera egin daiteke, horretarako mastera amaitzeko behar diren kreditu guztiak matrikulatu behar direlarik. Bigarren ikasturtearen haseran (urria inguruan), ikasleek Lola Pérezi (masterreko idazkariari) jakinarazi beharko dizkiote MALaren izenburua eta zuzendariaren izena.

Defentsarako baldintzak: Oro har, MALa defendatu eta ebaluatu ahal izateko, egiaztatu egin beharko da ikasleak ikasketa planeko gainerako irakasgai guztiak gaindituta dituela da eta, hortaz, MALari dagozkion kredituak izan ezik, masterreko titulua lortzeko beharrezkoak diren gainerako kreditu guztiak dituela.

Hala ere, Masterraren Batzorde Akademikoak erabaki dezake, egoki joz gero, MAla defendatzea eta ebaluatzea masterreko titulua lortzeko beharrezkoak diren gainerako kredituak gainditu baino lehenago, betiere ikasleak eskatzen badu eta ikasketa planeko gainerako irakasgai guztietarako matrikula egina badauka.

Defentsarako deialdiak (epaimahaiak): 1. deialdia ekaina haseran izango da, eta 2.a uztaila haseran. Bien artean gutxienez 30 eguneko tartea egongo da.

Lana entregatzeko data: Lau kopia paperean eta koadernaturik eta kopia bat CDan eman beharko zaizkio Lola Pérezi (masterreko idazkaria) lanaren defentsa baina 3 aste lehenago.

Defentsa: Lehen deialdikoak maiatzean egingo dira. Bigarren deialdikoak ekain-uztailean egingo dira. Ekitaldi publikoa denez, ikaskideak joan daitezke defentsara. Ikasle bakoitzak 10-15 minutu izango ditu aurkezpen bat egiteko PowerPoint erabiliz, eta minutu batzuk epaimahaikideekin eztabaidatzeko.

4.- MASTER AMAIERAKO LANAK ANTOLATZEKO GIDA

---

1. Kasu praktikoak aztertu eta ebaluazio psikologikoko txostenak prestatzea
2. Esku-hartze indibidual edo kolektibo bat diseinatzea, eta hori ebaluatzeko metodologia
3. Ikerketa aplikatu bat egitea (edo ikerketa proiektu bat) datu enpirikoekin, masterreko moduluetakoa gai baten gainean, osasun psikologiaren eremuan
4. Azterketa teorikoa egitea osasunaren psikologiaren arloko gai garrantzitsu batez

5. MASTER AMAIERAKO LANA (MAL) EBALUATZEKO IRIZPIDEAK: IKASLE, ZUZENDARI ETA EPAIMAHAIKIDEENTZAKO ERREFERENTZIA

MALaren ebaluaketa osoa epaimahaiak egiten du, hurrengo errubrika jarraituz:

EBALUAZIOAREN ARDATZAK	EBALUAZIO PARAMETRO ZEHATZAK	PUNTUAZIOA
AURKEZTUTAKO LANAREN MEMORIA (0-7 puntu)	EDUKIAREN ALDERDIAK 1. Aztergaiaren garrantzia. 2. MALaren egitura, egindako lanaren tipologiaren arabera: irakaskuntza gidan proposatutako antolakuntzarekiko egokitzapena (ikus irakaskuntza gidaren eskemak). ➤ Kasu praktikoak egitea, eta ebaluazio txosten psikologikoak prestatzea. ➤ Norbanako edo taldeko esku-hartze bat diseinatzea, baita hura ebaluatzeko metodologia ere. ➤ Ikerketa aplikatu bat (edo ikerketa proiektu bat) egitea datu enpirikoez baliatuta, Masterreko moduluetan sartutako gai bati buruz, Osasunaren Psikologiaren arloan. ➤ Osasunaren Psikologiaren arloan garrantzitsua den gai baten azterketa teorikoa egitea. 3. Azterketa teorikoaren egokitasuna. 4. Metodologia, diseinu eta prozeduraren egokitasuna, egindako MAL motaren arabera. 5. Eskuratutako emaitzen eta ondorioen interpretazioaren egokitasuna. MALaren edukiaren egokitasuna baloratzea: 0-6 eskala	
	ALDERDI FORMALAK 1. Lanaren edukiaren aurkibide zehatza aurkeztea. 2. Idazkera argia eta koherentea izatea. 3. Txukuntasun tipografikoa eta ortografikoa. 4. APA-VII arauak errespetatzea bibliografian, egileen aipuetan eta kalitate zientifikoko txosten akademiko baten aurkezpenari dagozkion alderdi guztietan. MALaren egokitasun formala baloratzea: 0-1 eskala	
EBALUAZIOAREN ARDATZAK	EBALUAZIO PARAMETRO ZEHATZAK	PUNTUAZIOA
DEFENTSA – LANAREN AZALPENA (3 puntu)	1. Azalpenaren kalitatea: egituraketa, jariotasuna, ahozko adierazpena, aurreikusitako denborarekiko egokitasuna. 2. Erabilitako multimedia baliabideen kalitatea (Power Pointeko aurkezpena, PRECI, bideoaren erabilera...) 3. Zehaztasuna, epaimahaiko kideek egindako galderei erantzutean. Aurkezpena baloratzea: 0-3 eskala	
Puntuazioa guztira		

Bestalde, MAL eko zuzendariren batek, zuzendu duen lanaren inguruan, LOTESLEA EZ den informe bat bidali nahiko balio lana baloratuko duen epaimahaiari, hurrengo galdetegia erabiliz egin dezake.

2021/2022 AZTERKETA- EGUTEGIA 1. DEIALDIA

CALENDARIO DE EXÁMENES 2021/2022 - 1ª CONVOCATORIA

IRAKASGAIA / ASIGNATURA	TALDEA GRUPO	GELA AULA	DATA FECHA	ORDUA HORA
OPO Jarduera profesionala	31	0.1A	2021/10/06	9:00
Práctica profesional del PGS	01	4.2	07/10/2021	9:00
Ebidentzian oinarritutako psikologia metodoak	31	0.1A	2021/11/29	11:00
Métodos de la psicología basada en la evidencia	01	4.2	21/12/2021	9:00
Psikopatologiaren aurrerapenak	31	0.1A	2021/10/25	9:00
Avances en psicopatología	01	4.2	27/10/2021	9:00
Psikologia eta osasun ebaluazioaren aurrerapenak	31	0.1A	2021/12/22	11:00
Avances en evaluación psicológica y de la salud	01	4.2	30/11/2021	11:00
Osasuna sustatzea eta gaixotasunaren prebentzioa	31	0.1A	2022/03/14	9:00
Promoción de la salud y prevención de la enfermedad	01	4.2	22/02/2022	9:00
Ebidentzian oinarritutako tratamendu psikologikoak	31	0.1A	2022/02/01	9:00
Tratamientos psicológicos basados en la evidencia	01	4.2	01/02/2022	9:00
Esku-hartzea familia arloan	31	0.1A	2022/02/21	9:00
Intervención en el ámbito familiar	01	4.2	14/03/2022	9:00
Indarkeria eta biktimizazio egoeretako esku-hartzea	31	0.1A	2021/11/10	9:00
Intervención en situaciones de violencia y victimización	01	4.2	11/11/2021	10:00
Haur eta gazteen ebaluazioa eta esku-hartzea	31	0.1A	2022/04/29	9:00
Evaluación e intervención infanto-juvenil	01	4.2	04/04/2022	9:00
Zahartzaroaren ebaluazioa eta esku-hartzea	31	0.1B	2022/03/30	9:00
Evaluación e intervención en tercera edad	01	4.2	29/04/2022	9:00

IRAKASGAIA / ASIGNATURA	TALDEA GRUPO	GELA AULA	DATA FECHA	ORDUA HORA
Nuevos desarrollos en PGS I. Intervención en crisis humanitarias, colectivas y personal	01	0.1A	16/05/2022	9:00
Nuevos desarrollos en PGS II. Evaluación y rehabilitación neuropsicológica	01	4.2	16/05/2022	9:00

6. IRAKASLEAK

IZEN-ABIZENAK	EMAIL	TELEFONOA	WEB ORRIA
Acha Morcillo, Joana	joana.acha@ehu.eus	943 015718	
Aizpitarte Gorrotxategi, Alazne	aaizpitarte@sjdhospitalbarcelona.org		
Aizpurua Alquezar, Irati	irati.aizal@gmail.com		
Alonso Arbiol, Itziar	itziar.alonso@ehu.eus	943 015654	www.sc.ehu.es/itzi
Amenabar Beitia, José Martín	josemartin.amenabar@ehu.eus	943 018345	
Andiarena Villaverde, Ainara	ainara.andiarena@ehu.eus	943 015688	
Arranz Freijo, Enrique Bernardino	e.arranzfreijo@ehu.eus	943 015700	www.ehu.es/haezi
Arrazola Etxeberria, Joxe Xabier	xabier.arrazolaetxeberria@osakidetza.eus	943 007397	
Arrizabalaga González Iker	i.arrizabalaga@agifes.org		
Arruabarrena Madariaga, Ignacia	ignacia.arruabarrena@ehu.eus	943 018533	
Badiola Goenaga, Iñaki	ibadiola@onkologikoa.org	943 328000	www.onkologikoa.org
Beitia Oyarzabal, Garikoitz	garikoitz.beitia@ehu.eus	943 015663	
Corres Medrano, Irune	irune.corres@ehu.eus	943 015739	
Díaz Nieto, Oscar	oscar.diazn@ehu.eus	943 018303	
Etxeberria Arritxabal, Igone	igone.etxeberria@ehu.eus	943 018950	
Galdona Erquicia, Nerea	galdonanerea@gmail.com		
Gallarín Enriquez, Miriam	miriam.gallarin@ehu.eus	943 015657	
Gallo García, Mónica	monikagg7@yahoo.es		
Gorostiaga Manterola, María Aranzazu	arantxa.gorostiaga@ehu.eus	943 015673	
Insúa Cerretani, Patricia	patricia.insua@ehu.eus	943 015735	
Izagirre Ormazábal, Patxi	pizagirre@cop.es	943 214947	
Lertxundi Iribar, Nerea	nerea.lertxundi@ehu.eus	943 015178	

IZEN-ABIZENAK	EMAIL	TELEFONOA	WEB ORRIA
Lizaso Elgarresta, Izarne	izarne.lizaso@ehu.eus	943 015650	
Machimbarrena Garagorri, Juan Manuel	juanmanuel.machimbarrena@ehu.eus	943 018344	
Maiz Aldalur, Edurne	edurne.maiz@ehu.eus	943 018343	
Marañón Guiñan, Izaskun	izaskun.maranon@ehu.eus	943 015659	
Marcos Muñoz, M ^a Jesús	susi.marcos@ehu.eus	94 6012037	www.ehu.es/CEID
Mimentza Larrinaga, Naiara	nmimentza@aita-menni.org	943 794411	www.aita-menni.org
Muela Aparicio, Alexander	alexander.muela@ehu.eus	943 018310	
Murillo Oiartzun, Aitor	aitor.muri@gmail.com		
Ochoa de Alda Mtnez. De Apellaniz, Iñigo	inigo.ochoadealda@ehu.eus	943 015261	
Páez Rovira, Darío	dario.paez@ehu.eus	943 015678	www.ehu.es/pswparod
Pérez Fernández, José Ignacio	joseignacio.perez@ehu.eus	943 015641	www.sc.ehu.es/joseignacio
Salaberria Irizar , Karmele	mcarmen.salaberria@ehu.eus	943 015635	
San Juan Guillen, César	cesar.sanjuan@ehu.eus	943 015664	www.ivac.ehu.es/p278-shdmsct/es/contenidos/institucion/dms_director/es_director/dms_director.html
Sansinenea Méndez, Eneko	eneko.sansinenea@ehu.eus	943 015714	
Sarasua Sanz, Belén	info@zutitu.com	94 4450760	www.zutitu.com
Sistiaga Berrondo, Andone	andone.sistiaga@ehu.eus	943 018382	
Soroa Martínez Gorette	gorette.soroa@ehu.eus	943 015745	
Torres Gómez de Cádiz Aguilera, Bárbara	barbara.torres@ehu.eus	943 018317	
Vegas Moreno, Oscar	o.vegas@ehu.eus	943 015733	
Vergara Iraeta, Ana Isabel	ana.vergara@ehu.eus	943 015685	
Yanguas Lezáun, José Javier	javiyanguaslezaun@gmail.com		
Zubizarreta Anguera, Irene	info@zutitu.com	94 4450760	www.zutitu.com

PSIKOLOGIA FAKULTATEKO SAILEN WEB HELBIDEAK

Oinarrizko Psikologia Prozesuak eta Garapena: <https://www.ehu.eus/eu/web/psikologia-fakultatea/procesos-psicol%C3%B3gicos-b%C3%A1sicos-y-su-desarrollo>

Gizarte-Psikologia: <https://www.ehu.eus/eu/web/psikologia-fakultatea/psicolog%C3%ADa-social>

Psikologia Klinikoa eta Osasunaren Psikologia eta Ikerketa Metodologia: <https://www.ehu.eus/eu/web/psikologia-fakultatea/psikologia-klinikoa-eta-osasunaren-psikologia-eta-ikerketa-metodologia-saila>